

HUMANISTIČNE ZNANOSTI

**program 2. stopnje
(magistrski študij)**

Študijski program:

HUMANISTIČNE ZNANOSTI

Koordinator študijskega programa:

Doc. dr. Tadej praprotnik

Stopnja študija:

2. stopnja (magistrski študij)

Trajanje študija:

2 leti

Naziv po končanem študiju:

magister / magistrica humanističnih znanosti

Opis programa:

Koncept humanističnih znanosti odpira interdisciplinarni pristop znotraj področja izobraževanja druge stopnje, tako, da ponuja široka osnovna znanja iz ranih polj humanistike in obenem usmerja študente in študentke k samostojnemu znanstvenemu raziskovanju. Humanistične znanosti povezujejo antropološke, filozofske in lingvistične discipline. Študijski program je po letnikih strukturiran na način, ki v maksimalni meri izkorišča horizontalno in vertikalno povezljivost vsebin. V prvem letniku se študenti in študentke seznanijo s temeljnimi predmeti (epistemologija, antropologija spola, zgodovinska antropologija in družbena komunikacija in mediji), vsebinska zasnova izbirnih predmetov, ki so na voljo v obeh letnikih, pa sovpada z strukturno semantiko zgoraj omenjenih temeljnih predmetov, ter študentom in študentkam omogoča, da sledijo specifični naravi svoje študijske poti. V prvem letniku študentje in študentke pridobijo osnove humanističnih znanj, ta pa v drugem letniku nadgradijo, tako skozi samostojno raziskovalno delo, kot tudi skozi pedagoške procese, ki jih narekuje bolj svobodno oziroma individualno oblikovan predmetnik. Program Humanistične znanosti združuje znanja, ki izhajajo iz tradicionalističnih šol in znanstvenih disciplin, sočasno pa sledi sodobni znanosti, ki temelji na kritični perspektivi, inovativnih metodah, pristopih in perspektivah: ti so danes splošno razumljeni kot napredek in aktualizacija humanistike.

Humanistične znanosti na ISH smo na 2. stopnji (magistrski študij) organizirali kot stičišče različnih disciplin, iz katerega študenti in študentke pridobijo osnovna znanja iz glavnih področij humanistike: lingvistike javnega govora, antropologije, zgodovinske antropologije, antropologije spolov, filozofije, balkanske antropologije, teorije medijev in filma, ter transverzalne discipline, epistemologije, ki omogoča razumevanje konceptov humanistike, klasifikacijo informacij, ter razvija argumentacijska orodja in povezuje vse predmete kot osnovni metodološki okvir. Na ta način študent/-ka že na samem začetku pridobi osnovni "navigacijski stroj" za strokovno pripravo magistrskega študija. Obenem pa epistemologija predstavlja uvod v kulturo evropske miselnosti, v navade mišljenja ter odpira vpogled v osnovne znanstvene tokove, ki so spreminjali in oblikovali humanistiko. Humanistične znanosti niso samo interdisciplinarno področje, temveč tudi način življenja, obnašanja, komuniciranja, ki omogoča razumevanja vloge državljan in državljanke, razumevanja kulture in izobraževanja ter uveljavljanja in negovanja določenih vrednot, ki so jih humanisti osebno živeli od antike do danes, v pogosto "nevidni" kontinuiteti. Skozi strukturo predmetov dobi študent oziroma študentka vpogled v imanentno antropologijo ter zgodovino intelektualcev, ta pa mu omogoča, da locira svoje mesto znotraj znanstvenega polja po končanem študiju. To pa ne pomeni izolacije, ampak nasprotno, pripravljenost na črpanje izkušenj in analiziranje le-teh, v nenehnih strokovnih, terenskih in s prakso povezanih dejanjih pod mentorskim nadzorom.

V stičišču humanističnih disciplin, ki je v celoti zasnovano na tekočih debatah v območjih teorije in metodologije, bo študent/-ka s pomočjo mentorjev in mentoric izbral/-a postopek in izhodišče, ki najboljše izraža individualne interese.

Cilji programa:

- študijski program zagotavlja študentom spoznavanje in obvladovanje epistemološko najbolj prepričljivih sistemov vednosti ter razumevanje/interpretacijo rezultatov raziskovanja, ki je v prvi vrsti usmerjeno v aktualne človekove potrebe;
- razširjen in poglobljen študij disciplin in področij, ki niso ali pa so šibkeje zastopana v drugih slovenskih visokošolskih institucijah;
- organiziranje študijskega programa, ki je zanimiv tudi za študente izven Slovenije, zlasti iz Srednje in Vzhodne Evrope;
- študijski program izobrazuje mlade specialiste v vrhunsko metodološko in konceptualno opremljene strokovnjake, ki so sposobni samostojne kritične analize pojmov in pojavov, ki so vezani na specifična razsežja in področja humanistike, ki jih pokriva študijski program;
- med pričakovane učne izide štejeemo usposobljenost diplomantov v visoko samorefleksivne raziskovalce, ki imajo kritičen odnos do zbranega gradiva, ob tem pa ohranjajo etičnost in občutljivost do predmeta raziskovanja;
- sposobnost vključevanja historične perspektive, torej sposobnost zgodovinskega umeščanja problemov v interakciji s sodobnostjo;
- pričakovani učni izidi študentov se preverjajo s pomočjo kontinuiranega in sistematičnega mentorskega dela profesorjev s študenti, s sprotnim preverjanjem napredovanja glede študija literature, izbora raziskovalnih tehnik, s stalnim koordiniranjem aktivnosti, ki vodijo v smer konceptualno koherentno izdelanega raziskovanja;
- sprotni učni izidi se preverjajo tudi s pomočjo seminarskih nalog in v okviru priprav in prijave teme magistrske naloge

Učni izidi in kompetence:

- kritično prevprašanje konceptov iz vidika družbenega in kulturnega konstruiranja realnosti, pripisa akterjev, njihovega preinterpretiranja; - obvladovanje inovativnih postopkov znotraj znanstvenih disciplin in razumevanje interdisciplinarnih metodoloških pristopov;
- poglobljeno razumevanje družbeno kulturnih fenomenov v smislu procesualnosti, pomenov socialnih in kulturnih svetov v dialektiki prostora in časa, posameznika in družbe;
- razviti samorefleksivnosti v odnosu do izbranega gradiva, etično refleksijo v procesu učenja;
- osvojen konceptualni okvir potreben za interpretiranje družbenih in kulturnih fenomenov, za razbiranje identitetnih podob, perspektivnih gledišč, simbolnih praks, prepoznavanja pomenov in ozadij socialnih procesov;
- razumevanje družbenih sprememb, kolektivna osmišljanja realnosti, imaginarije, simbolne formacije, razbirati pomene in ikonografije;
- učne kompetence se preverjajo z izpiti, seminarskimi nalogami, z aktivno udeležbo, s samostojnim raziskovalnim delom in magistrsko nalogo

Pogoji za vpis:

V magistrski študijski program Humanistične znanosti se lahko vpiše:

- kdor je končal študijski program 1. stopnje s področij humanističnih ved in družbenih ved ter je dosegel najmanj 180 kreditnih točk po ECTS, lahko vstopi v program 2. stopnje brez dodatnih pogojev;
- kdor je končal študijski program 1. stopnje z drugih strokovnih področij, če je pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za nadaljevanje študija; a) Epistemologija (10 KT); b) Uvod v antropologijo antičnih svetov (5 KT) in c) Zgodovina elektronskih medijev (5KT);
- kdor je končal 4-letni visokošolski strokovni študij po dosedanjem (predbolonjskem) študijskem programu s področij, ki so navedena v točki 1., lahko vstopi v program 2. stopnje brez dodatnih pogojev;

Pogoje za vpis izpolnjujejo tudi kandidati in kandidatke, ki so končali enakovredno izobraževanje, kot je navedeno v točkah od 1. do 3. v tujini. Vpisujejo se pod enakimi pogoji, kot veljajo za kandidatke in kandidate, ki so zaključili šolanje v Sloveniji. Pred vpisom na magistrski študij morajo opraviti postopek priznavanja izobraževanja za nadaljevanje magistrskega študija.

Pogoji za izbiro ob omejitvi vpisa:

Izbor kandidatke oz. kandidata bo temeljil na uspehu pri zaključenem študiju in dosežkih na znanstvenem in strokovnem področju. Posamezni elementi za izbiro bodo vrednoteni na naslednji način:

1. Uspeh pri predhodnem študiju (povprečna ocena vseh opravljenih izpitov) 60%;
2. Ocena diplomskega dela 40%.

O tem odloča Komisija za študijske zadeve ISH.

Pogoji za napredovanje:

Pogoj za napredovanje v 2. letnik magistrskega (drugostopenjskega) študija je doseženih 45 KT.

Pogoji za dokončanje študija:

Za dokončanje magistrskega študija Humanistične znanosti mora kandidat oz. kandidatka opraviti vse obveznosti, ki jih določajo študijski program in učni načrti predmetov, vključeni v individualni program. Ob dokončanju študija mora študent zbrati 120 KT z opravljenimi obveznostmi in uspešno zagovarjati magistrsko delo.

Predmetnik programa:

1. LETNIK

1. semester:

Obvezna sestavina programa v prvem semestru sta 2 temeljna predmeta (vsak je ovrednoten z 10 kreditnimi točkami po ECTS (v nadaljevanju KT) ter 2 izbirna predmeta (vsak ovrednoten s 5 KT), ki jih izbere izmed ponujenih.

2 temeljna predmeta:

MT01: Epistemologija

Temeljni predmet, 10 KT

40 P + 30 S

Nosilec: R.RIHA

MT02: Družbena komunikacija in mediji

Temeljni predmet, 10 KT

40 P + 30 S

Nosilec: T.Praprotnik

Izvajalci: T.Praprotnik, D.Štrajn.

2 izbirna predmeta med (vsak po 5 KT):

MI01: Uvod v antropologijo antičnih svetov

20 P + 20 S

Nosilka: R. ŠRIBAR

MI02: Komuniciranje in medsebojni odnosi

20 P + 20 S

Nosilec: T. PRAPROTNIK

MI09: Zgodovina elektronskih medijev

20 P + 20 S

Nosilec: M. PRPIČ

2. semester:

Obvezna sestavina programa v drugem semestru sta 2 temeljna predmeta ter 2 izbirna predmeta, ki jih izbere izmed ponujenih.

2 temeljna predmeta (vsak po 10 KT):

MT03: Zgodovinska antropologija in regionalne študije

40 P + 30 S

Nosilka: K. MEDICA

Izvajalke: K. Medica, N. Vodopivec

MT04: Antropologija spolov in kultur

40 p + 30 S

Nosilka: R. ŠRIBAR

Izvajalke: A. Adam, R. ŠRIBAR.

2 izbirna predmeta med (vsak po 5 KT):

MI03: Feministična teorija

20 P + 20 S

Nosilka: A. ADAM

MI04: Antropologija sorodstva

20 P + 20 S

Nosilka: K. MEDICA

MI05: Medijski študiji

20 P + 20 S

Nosilec: D. ŠTRAJN

2. LETNIK

3. semester:

Obvezna sestavina programa v tretjem semestru je izbor 6 izbirnih predmetov izmed ponujenih (vsak po 5 KT):

MI06: Filozofija in literatura

20 P + 20 S

Nosilka: A. ADAM

MI07: Uvod v antropologijo Balkana

20 P + 20 S

Nosilka: R. ŠRIBAR

MI08: Antropologija postsocializma

20 P + 20 S

Nosilka: N. VODOPIVEC

MI10: Analiza medijskega in javnega govora

20 P + 20 S

Nosilec: T. PRAPROTNIK

MI11: Novi mediji v vsakdanjem življenju

20 P + 20 S

Nosilec: T. PRAPROTNIK

MI12: Zgodovinska antropologija likovnega

20 P + 20 S

Nosilec: J. MIKUŽ

MI13: Zgodovina feminizma

20 P + 20 S

Nosilka: J. PETROVIĆ

4. semester:

Zadnji, četrti semester je v celoti posvečen izdelavi in obrambi magistrske naloge (30 KT).

V nadaljevanju so predstavljene vsebine predmetov.

EPISTEMOLOGIJA

Koda predmeta:

MT01

Vrsta predmeta:

Temeljni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 1. semester

Predavanja in vaje predmeta:

40 + 30

Kreditne točke:

10

Nosilec predmeta:

Red. prof. dr. Rado Riha

Izvajalec predmeta:

Red. prof. dr. Rado Riha

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Obvezna aktivna udeležba na predavanjih, pričakuje se sodelovanje v seminarskih diskusijah, kar se zagotovi z rednim individualnim delom študentk in študentov (krajši pisni izdelki), s katerimi se obenem tudi sprotno preverja pridobljeno znanje. Seminarska naloga in diskusija o nalogi. Zaželeno je, da študentke in študentje po javni predstavitvi objavijo seminarsko nalogo v strokovni ali znanstveni reviji.

Vsebina predmeta:

- epistemologija kot filozofska disciplina;
- zgodovina epistemologije s posebnim ozirom na epistemologijo humanističnih ved;
- zgodovina epistemologije s posebnim ozirom na epistemologijo humanističnih ved;
- konstrukcija teoretskega okvira za humanistične discipline, ki so nezvedljivo različne;
- mesto in vloga filozofskih kategorij v humanističnih znanostih (subjekt, objekt, resnica, teorija, praksa, realnost, imaginarno);
- temeljni epistemološki koncepti (struktura, diskurz, razumevanje, razlaga, epistemološka zarez, epistemološke ovire itn.);
- zgodovina epistemologije in humanistične vede;
- filozofija znanosti, teorija znanosti;
- epistemologija moderne in postmoderne;
- obča in regionalna epistemologija humanističnih ved;
- pojem znanosti in znanstvenega raziskovanja;
- kaj je znanstveno v polju humanističnih ved;
- humanistične znanosti: kritična, polemična in konfliktna produkcija konceptov ter metod;
- razmerje med filozofskimi koncepti in koncepti v posameznih humanističnih disciplinah;

- znanstveno-humanistične in zunaj-znanstvene prakse;
- univerzalni koncepti humanističnih ved in singularni "primeri univerzalnega"

Temeljna literatura in viri:

Althusser, L (1985): Filozofija in spontana filozofija znanstvenikov, Ljubljana, SH.

Bachelard, G. (1998): Oblikovanje znanstvenega duha: prispevek k psihoanalizi objektivnega spoznanja, Ljubljana, SH.

(1998): Epistemology II, Ljubljana, ISH.

Feyerabend, P. K. (1993): Against method, London, New York, Verso.

Foucault, M. (2001): Arheologija vednosti, Ljubljana, SH.

Koyre, A. (1998): Od sklenjenega sveta do neskončnega univerzuma, Ljubljana, ŠKUC.

Kuhn, T. (1998): Struktura znanstvenih revolucij, Ljubljana, Krtina.

Miller, J.-A. (1983): "Elementi epistemologije", v: Gospodstvo, vzgoja, analiza, Ljubljana, DDU Univerzum.

Popper, K. R. (1998), Logika znanstvenega odkritja, Ljubljana, SH.

Cilji in kompetence:

Študenti in študentke študentke:

- razumejo temeljne pojme epistemologije;
- razvijejo sposobnost prepoznavanja povezav med humanističnimi disciplinami in koncepti interdisciplinarnosti;
- razvijejo sposobnost razumevanja vloge epistemologije v humanistiki;
- razvijejo sposobnost primerjanja različnih pristopov, metodologij in ideologij v humanistiki;
- razvijejo sposobnost teoretičnega razmišljanja o temeljnih vprašanjih humanistike;
- dobijo vpogled v zgodovino in pomen epistemologije;
- razvijejo sposobnost teoretske refleksije in samorefleksije v znanstveni spoznavni produkciji;
- spoznajo med postopki naravoslovnih znanosti in refleksijo na področju humanističnih ter družbenih ved;
- spoznajo prizadevanje po teoretski in metodološki utemeljitvi humanističnih in družboslovnih ved;
- kritično ovrednotijo znanstvene prakse pozitivizma;
- usvojijo koncepte nekonsistentnega mnoštva, razcepljenega subjekta in kontingenosti dogodka;
- spoznajo konceptualni in metodološki dualizem »razumevanja« in »razlage« v teoretski refleksiji moderne;
- razvijejo sposobnost kritične analize družbenih in kulturnih vidikov epistemologije.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

Študenti in študentke so sposobni:

- samostojno pisati humanistična interdisciplinarna analitična in znanstvena besedila;
- analizirati epistemološka izhodišča, vgrajena v humanistične raziskave;
- reflektirati epistemološke temelje posameznih znanstvenih disciplin na področju humanistike;
- primerjati discipline humanističnega in družboslovnega raziskovanja med seboj;
- postaviti temeljna vprašanja humanistike v teoretsko obliko;
- uporabiti epistemološke kriterije za izbiro znanstvenih metod v humanistiki;
- kritično preiskati prevladujoči scientistični model znanstvenega univerzalizma in objektivizma;
- primerjati monološki um naravoslovja in dialoški ter pluralni um humanistike in družboslovja;
- razumeti vzroke za 'odsotnost subjekta' in nezgodovinskost naravoslovnega znanstvenega spoznanja;
- reflektirati vlogo subjekta v spoznavnem procesu in mnoštvo zgodovinsko tradiranih spoznavnih postopkov v humanističnih disciplinah.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

- opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

DRUŽBENA KOMUNIKACIJA IN MEDIJI

Koda predmeta:

MT02

Vrsta predmeta:

Temeljni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 1. semester

Predavanja in vaje predmeta:

40 + 30

Kreditne točke:

10

Nosilec predmeta:

Red. Doc. dr. Tadej Praprotnik

Izvajalci predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik, red. prof. dr. Darko Štrajn

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Obvezna aktivna udeležba na predavanjih, pričakuje se sodelovanje v seminarskih diskusijah, kar se zagotovi z rednim individualnim delom študentk in študentov (krajši pisni izdelki), s katerimi se obenem tudi sprotno preverja pridobljeno znanje. Seminarska naloga in diskusija o nalogi. Zaželeno je, da študentke in študentje po javni predstavitvi objavijo seminarsko nalogo v strokovni ali znanstveni reviji.

Vsebina predmeta:

- epistemološka izhodišča za kritično preučevanje medijskega diskurza;
- mediji, reprezentacijska funkcija in klasifikacije realnosti; mediji, naivni realizem reprezentacij in skrita perspektivnost;
- medijski diskurz: zgradba sporočil (eksplicitno/implicitno, dobesedno/figurativno, opisno/vrednostno, informacija/interpretacija, argument, stališče, mnenje);
- medijski diskurz in manipulativnost: upravljanje z umom, sidranje, identifikacija, perspektivnost;
- meje interpretacije: interpretacijski repertoarji;
- medijski diskurz in distribucija družbenih reprezentacij;
- kritična analiza medijskega diskurza: vrednostna in politična izhodišča, metode, tehnike, postopki;
- dejanja informiranja in njihova odvisnost od implicitnih teorij resnice in spontanega epistemologij;
- mediji, popularna kultura in vsakdanje življenje;
- učinki posameznega medija (npr. televizije) in učinki historične konstelacije medijskih tehnologij in njihovih družbenih rab;
- kaj je skupno sodobnim medijem (tehnologije, žanri, načini uporabe);
- novi mediji: skupne poteze in značilnosti (tehnologije, žanri, načini rabe);

- novi mediji kot dejavnik spreminjanja družb; novi mediji kot odraz družbenih sprememb;
- jezik v medijih: družbenost jezika medijev;
- govornica medijev, njen vpliv na konstitucijo družbenih in individualnih identitet ter na družbene odnose.

Temeljna literatura in viri:

- Aleksić, J. idr (ur) (2006): Medijski mrk : o referendumu o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija , Ljubljana: Liberalna akademija.
- Antaki, Ch., Widdicombe, S. (1998): Identities in Talk, Sage, London.
- Austin, J. L. (1990). Kako napravimo kaj z besedami. Studia humanitatis, Ljubljana.
- Baudry, J. L. (1986): "Ideological effects of the basic cinematographic apparatus", v: Rosen, P. (ed.), Narrative, apparatus, ideology. New York, Columbia University.
- Bernard, J., Fikfak, J., Grzybek, P. (ur.), Text and Reality. Institute of Slovenian Ethnology at ZRC SAZU – Oestereische Gesellschaft fuer Semiotik – Institut fuer Sozio-Semiotische Studien, Vienna, Ljubljana, Wien, Graz, str. 55-78.
- Chapman, J. (2005): Comparative Media History, Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (1995): Media Discourse. Arnold, London.
- Fairclough, N (1995): Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language. Longman, London-NewYork.
- Foucault, M. (1977): Language, Counter-memory, practice. Selected essays and Interviews, Cornell University Press, Ithaca, New York.
- Fowler, R. (1991): Language in the News-Discourse and Ideology in the Press, Routledge, London, New York.
- Fowler, R., Hodges, B., Kress, G., Trew, T. (1979): Language and Control, Routledge – Kegan Paul, London, Boston, Henley.
- Giunzburg, F.D., Abu-Lughod, L., Lakin, B. (ur) (2002): Media worlds: Anthropology on New Terrain, University of California Press.
- Jensen, K.B. (1995): The Social Semiotics of Mass Communication, Sage, London.
- Justin, J. (2004): "Uvod v Pierceovo teorijo znaka in pomena", v: Pierce C.S., Izbrani spisi o teoriji znaka in pomena ter pragmaticizmu, (Knjižna zbirka Temeljna dela). 1. izd. Ljubljana: Krtina, str. 155-183.
- Justin, J. (2005): "Text, Indexical Background Representations, and Representations of the Past", v: Potter, J. (1996): Representing Reality: Discourse, Rhetoric and Social Construction. Sage, London.
- Praprotnik, T. (1999): „Nacionalna identiteta ni zapisana v genih, ampak v diskurzu“, Čas. krit. znan., letn. 27, št. 197, str. 151-174.
- Silverstone, R. (2007): Media and morality, Cambridge: Polity Press.
- Splichal, S. (1999): Javno mnenje, FDV, Ljubljana.
- Škiljan, D. (1999): Javni jezik. K lingvistiki javne komunikacije. Studia humanitatis, Ljubljana.
- Verschueren, J. (2000): Razumeti pragmatiko. Založba / *cf., Ljubljana.
- Van Dijk, T. (1997), Discourse as Social Interaction. Vol. 2, London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications.
- Vogrinc, J. (1995): Televizijski gledalec, Ljubljana: ŠKUC.
- Zajc, M. (ur.) (1993): Gledanje na daljavo: recepcija televizije na Slovenskem, (Slovenski film, 14), Ljubljana: Slovenski gledališki in filmski muzej.
- Zajc, M. (ur.) (1996): Avdiovizualni medij in identitete: [zbornik], Zbirka Jesenska filmska šola, Ljubljana: Slovenska kinoteka.

Cilji in kompetence:

Študenti in študentke študentke:

- spoznajo epistemološka izhodišča za kritično preučevanje medijskega diskurza;
- seznanijo se z vrstmi medijskega diskurza; prepoznavajo različne kontekste, na katere je ta diskurz s svojimi pomeni vezan;
- pridobijo znanje od zgradbi medijskega diskurza;
- razvijejo sposobnost za uporabo metod, tehnik in postopkov kritične analize medijskega diskurza;

- prepoznajo vlogo, ki jo imajo mediji pri širjenju družbenih predstav in reprodukciji vsakdanjega védenja ter ideologij;
- razumejo, da je informacijska funkcija medijev vezana na implicitne teorije resnice in spontane epistemologije;
- znajo selektivno uporabljati internetne vire;
- razvijejo sposobnost za pisanje analitičnih ter znanstvenih besedil o medijih;
- znajo svetovati na področju rabe komunikacijskih tehnologij in medijev;
- razvijejo organizacijska kompetenca za delo v projektih in skupinah.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

Študenti in študentke so sposobni:

- poznajo cilje in interes kritične analize medijskega diskurza ter njene konceptualne okvire;
- upoštevajo metodološke omejitve kritične analize diskurza;
- poznajo vlogo, ki jo ima medijski diskurz pri reprodukciji razmerij družbene moči;
- rekonstruirati znajo skrite podmene, predpostavke in implikacije v medijskem diskurzu in njihov vpliv na interpretacijo;
- reševati znajo epistemološke probleme raziskovanja medijev;
- v raziskovanju družbenega učinkovanja medijev znajo uporabiti koncept dispozitiva;
- znajo raziskovati družbeni dialog, ki vsakodnevno poteka v medijih;
- znajo raziskovati tiste vidike javnega komuniciranja, ki vplivajo na individualne in družbene identitete;
- znajo raziskovati kompleksna razmerja med mediji in spremembami v družbi.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ZGODOVINSKA ANTROPOLOGIJA IN REGIONALNE ŠTUDIJE

Koda predmeta:

MT03

Vrsta predmeta:

Temeljni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 2. semester

Predavanja in vaje predmeta:

40 + 30

Kreditne točke:

10

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Karmen Medica

Izvajalci predmeta:

Doc. dr. Karmen Medica, doc. dr. Nina Vodopivec

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Obvezna aktivna udeležba na predavanjih, pričakuje se sodelovanje v seminarskih diskusijah, kar se zagotovi z rednim individualnim delom študentk in študentov (krajši pisni izdelki), s katerimi se obenem tudi sprotno preverja pridobljeno znanje. Seminarska naloga in diskusija o nalogi. Zaželeno je, da študentke in študentje po javni predstavitvi objavijo seminarsko nalogo v strokovni ali znanstveni reviji.

Vsebina predmeta:

Vsebina predmeta bo usmerjena k predstavitvi osnovnega konceptualnega aparata, metodoloških vprašanj, dilem zgodovinske antropologije ter regionalnih študij:

- nekatere dihotomije zgodovinske in socialne antropologije (kulturni relativizem – univerzalizem, etnografija – teorija);
- od evolucionizma do postmodernizma - sinhrona in diahrona perspektiva;
- primeri razvoja zgodovinske in socialne ter kulturne antropologije po posameznih avtorjih, po posameznih državah, predstavitev sodobnih trendov;
- konceptualizacija zgodovinske paradigme, kontinuitete in šol mišljenja, ki so problematizirani v razumevanju in recepciji antičnih svetov.

V tem kontekstu pomeni zgodovinska antropologija analitični pristop in pogled, ki ga ne določa konkretno časovno obdobje ali geografsko-kulturno območje. Gre za specifičen spoznavni interes, usmerjen v pojasnjevanje družbenih entitet v medsebojni odvisnosti in v zgodovinskem procesu. Poleg temeljnih metodoloških vprašanj, predmet študentke in študente opremi z osnovnimi orodji in tehnikami analitičnega raziskovanja.

Družbe in kulturni fenomeni so obravnavani kot procesi, situirani v prostoru in času, razumljeni v smislu trajanja (in ne niza dogodkov), v okviru razmerij moči in hierarhij. Vsebinsko se takšni pogledi vežejo na kolektivna pojmovanja, osmišljanja in zamišljanja skupnosti (sorodstva, etnije, nacije države, ipd.) v navezavi na vprašanja identitete, v dialektiki lokalnega in globalnega, individualnega in družbenega.

Antične paradigme za postopke interpretacij imajo tudi globlji pomen kulturnega vpisa in kritičnega pristopa.

Temeljna literatura in viri:

Barnard, Alan. *History and Theory in Anthropology*, Cambridge University Press, Cambridge, 2000.

Burke, Peter. "Anthropologists and Historians: Reflections on the History of a Relationship." *Wissenschaftskolleg Jahrbuch 1989/90*, 155-164.

Eriksen, Thomas Hylland. *Small Places, Large Issues. An Introduction to Social and Cultural Anthropology*. London: Pluto Press, 1995.

Comaroff 1992 *Ethnography and the Historical Imagination*. Colorado: Westview Press. Geertz, Clifford. "Thick Description: Towards and Interpretive Theory of Culture." in idem, *The Interpretation of Cultures* (Basic Books, New York, 1973), 3-31.

Vernant, Jean-Pierre. *1990 Myth and Society in Ancient Greece* Princeton UP.

Cilji in kompetence:

Namen modula je:

- spoznati osnove sodobne historične antropologije, pregled zgodovine (politične, socialne, kulturne) antropologije, artikuliranja antropoloških vprašanj s poudarkom na časovni in na prostorski perspektivi;
- kritično preprišati koncepte iz vidika družbenega in kulturnega konstruiranja realnosti, pripisa akterjev, njihovega preinterpretiranja;
- osvojiti konceptualni okvir potreben za interpretiranje družbenih in kulturnih fenomenov, za razbiranje identitetnih podob v krajini vsakdanjega življenja, perspektivnih gledišč, simbolnih praks, prepoznavanja pomenov in ozadij socialnih procesov;
- na podlagi konkretnih primerov (mikrozgodovine in etnografij) bodo študentje spoznali osnove zgodovinskih in antropoloških metodologij ter etiko antropološkega preučevanja;
- razumeti zgodovinske spremembe in historičnost kulture, kolektivna osmišljanja realnosti, imaginarije, simbolne formacije, razbirati pomene in ikonografije;
- namen študija je tudi v odpiranju horizontov tehnik, vedenj, uvod v zgodovino organov, podob, tehnik, uporabnosti, ideologij in filozofij znanja skozi zgodovino.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- seznanitev z osnovami zgodovinsko antropološkega raziskovanja, teorijami, razpravami, dilemami in metodami dela, konceptualnega aparata potrebnega za raziskovanje družbenih kulturnih fenomenov;
- razumevanje družbeno kulturnih fenomenov v smislu procesualnosti, pomenov socialnih svetov v dialektiki prostora in časa, posameznika in družbe;
- pri raziskovalnem - teoretičnem in praktičnem delu se pridobljena znanja uporabljajo na kritičen način, analitično in reflektivno;
- spremljanje sodobnih družbenih dogajanj, njihovo razumevanje v zgodovinski perspektivi;
- razviti samorefleksivnost v odnosu do zbranega gradiva ter etičnost, občutljivost in abduktivnost do predmeta preučevanja.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ANTROPOLOGIJA SPOLOV IN KULTUR

Koda predmeta:

MT04

Vrsta predmeta:

Temeljni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 2. semester

Predavanja in vaje predmeta:

40 + 30

Kreditne točke:

10

Nosilka predmeta: Izr. prof. dr. Renata Šribar

Izvajalci predmeta: Doc. dr. Alja Adam, izr. prof. dr. Renata Šribar.

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Obvezna aktivna udeležba na predavanjih, pričakuje se sodelovanje v seminarskih diskusijah, kar se zagotovi z rednim individualnim delom študentk in študentov (krajši pisni izdelki), s katerimi se obenem tudi sprotno preverja pridobljeno znanje. Seminarska naloga in diskusija o nalogi. Zaželeno je, da študentke in študentje po javni predstavitvi objavijo seminarsko nalogo v strokovni ali znanstveni reviji.

Vsebina predmeta:

Predmet bo študentke in študente uvajal v razvoj in problematiko antropologije spolov in kultur. Na osnovi sodobnih epistemoloških prijemov jih bo seznanil s kritiko tradicionalnega evrocentričnega pojmovanja spolov. Vpogled v vsebine jim bo omogočil širše razumevanje sodobne humanistike, ki izhaja iz preнове znanj v Evropi (znanstvene revolucije, napredek medicine, enakost kot osnovni politični koncept).

Vsebinska področja:

- analiza teoretičnih znanj, ki razkrivajo koncepte spolov, s tem pa tudi pojmovni aparat za razumevanje ideoloških manipulacij s spoli in spolnimi stereotipi;
- analizo različnih pojmovanj spolov (v različnih kulturah modernega obdobja, ali različnih socialnih strukturah);
- interpretacije spolnih vlog in cenzure spolnih determinacij, skozi katere študentke in študenti razvijajo lastno prakso interpretacije in tudi kritičnega pozicioniranja oz. orientacije;
- interdisciplinarno povezovanje antropologije spolov in drugih humanističnih disciplin, predvsem zgodovinske antropologije, filozofije z epistemologijo, socialne antropologije in teorije diskurzov;
- analize in interpretacije posameznih primerov (materialne kulture, dokumentov, umetniških del, osebnosti, obdobj).

Temeljna literatura in viri:

- Adam, A. (2009): Evridika in Orfej: od zrcalne do mnogoteri ljubezni, Ljubljana: Sophia, str. 1-17, 182-207.
- Blagojević, J., Kolozova, K., Slapšak, S., (ur) (2006): Gender and identity : theories from and/or on Southeastern Europe, Belgrade: Women's Studies and Gender Research Center.
- Braidotti, R. (1994): Nomadic Subjects: Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory, New York: Columbia University Press.
- Braidotti R. (1998): Koncept spolne razlike, Delta, 3/4, 1998.
- Braidotti, R. (2006): Transpositions. On Nomadic Ethics, Polity Press.
- Butler, J. (2001): Težave s spolom : feminizem in subverzija identitete , Ljubljana: Škuc.
- Deleuze, G., Guattari F. (2004): A Thousand Plateaus, Continuum International Publishing Group, pp. 3-29, 165-185, 256-342.
- Douglas, M. (2010): Čisto in nevarno, Ljubljana : Študentska založba.
- Grosz, E. (2010), Neulovljiva telesa, H korporealnemu feminizmu, Ljubljana: Emanat.
- Haraway, D. (1999): Opice, kiborgi in ženske : reinvencija narave, Ljubljana : ŠOU.
- Irigaray, L. (1985): The Sex Which is Not One, trans. Catherine Porter, Ithaca: Cornell University Press.
- Moore, H. L. (1994) A Passion for Difference: Essays in Anthropology and Gender. Cambridge: Polity Press

Cilji in kompetence:

V okviru predmeta bodo študenti/šudentke dosegli naslednje cilje in pridobili predmetno specifične kompetence z naslednjih študijskih področij:

- razumevanje zgodovine in vpogled v dinamiko spolnih vlog skozi različna obdobja;
- kritične analize in obravnave spola, telesa in seksualnosti znotraj različnih tradicionalno zasnovanih znanstvenih disciplin;
- spoznavanje zgodovine in kultur žensk (politična zgodovina žensk);
- razumevanje feminizma v filozofiji;
- raziskovanje ženskega avtorstva in literarnih praks;
- raziskovanje družinskih struktur, konceptov materinstva in razmerje moški/ženska znotraj socialnih politik;
- raziskovanja odnosa med jezikom in spolom.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- možnost aplikacije pojmov in konceptov, ki določajo teoretsko zasnovo predmeta;
- razumevanje in aplikacija metodologije antropologije spolov;
- zmožnost analiziranja in vrednotenja temeljnih teoretičnih konceptov antropologije spolov in kultur;
- kompetenca kritične analize družbenih in kulturnih vidikov recepcije spolov;
- interpretacij spolov v sodobni kulturi, medijih in javnem govoru;
- sposobnost pisanja seminarskih nalog, znanstvenih člankov in drugih znanstvenih besedil;
- sposobnost vključevanja v skupinske debate in javnega posredovanja svojih znanj.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

UVOD V ANTROPOLOGIJO ANTIČNIH SVETOV

Koda predmeta:

MIO1

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 1. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:5

Nosilka predmeta: Izr. prof. dr. Renata Šribar

Izvajalci predmeta: Izr. prof. dr. Renata Šribar

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Vsebina predmeta bo usmerjena k predstavitvi osnovnega konceptualnega aparata, metodoloških vprašanj antropologije antičnih svetov, v obliki panoramske predstavitve diahronih perspektiv in sinhronih horizontov antičnih kultur, vključno z osnovnimi informacijami o recepciji antičnih kultur.

Antropologija antičnih svetov izhaja iz zgodovinske antropologije in poststrukturalističnih šol mišljenja: s tem postavlja nova vprašanja o modelih dekonstrukcije tradicionalnim disciplinam študija antike.

Osnovni metodološki izziv antropologije antičnih svetov je branje podob in besedil v novih ključih, kot je semiotična analiza.

V tem kontekstu pomeni uvod v antropologijo antičnih svetov analitični pristop in pogled, ki ga ne določa konkretno časovno obdobje ali geografsko-kulturno območje. Gre za specifičen spoznavni interes, usmerjen v pojasnjevanje družbenih entitet v medsebojni odvisnosti in v zgodovinskem procesu. Ob postavitvi temeljnih metodoloških vprašanj predmet študentke in študente opremi z osnovnimi orodji in tehnikami analitičnega raziskovanja

Temeljna literatura in viri:

Halperin, D.M., Winkler, J.J., Zeitlin F.I. (ur) (1990): Before Sexuality. Princeton.

- Lissarrague, F. (1995): „Women, Boxes, Containers: Some Signs and Metaphors“, v: Reeder, E.D. (ur), Pandora: Women in Classical Greece, Princeton.
- Loroux, N. (1995): The Experiences of Tiresias: The Feminine and the Greek Man. Princeton.
- Loroux, N. (2006): The Divided City: Forgetting in the Memory of Athens, Zone Books.
- Scheid, J., Svenbro, J. (1996): The Craft of Zeus, Harvard University Press.
- Slapšak, S.(1994): Ženske v grški drami, Ljubljana, Krt.
- Slapšak, S. (2000): Za antropologijo antičnih svetov, Ljubljana, ISH.
- Slapšak, S., Šterbenc-Erker, D. (ur.) (2000): Podoba, pogled, pomen, Ljubljana, ISH.
- Svenbro, J. (1993): Phrasikleia. An Anthropology of Reading in Ancient Greece, Ithaca: Cornell University Press.
- Vernant, J.-P., Detienne, M. (1987): The Cuisine of Sacrifice in Ancient Greece, University of Chicago Press.
- Vernant, J.-P. (2006): Myth and Thought among the Greeks, MIT (Trilliteral).
- Vernant, J.-P. (1996): „The Reason of Myth“, v: Myth and Society in Ancient Greece, Tr. J. Lloyd, New York: Zoone books.
- Veyne, P. (2005): L'empire gréco-romain, Le Seuil.
- Zeitlin, F. (1966): Playing the Other, Chicago University Press.

Cilji in kompetence:

Namen modula je:

- spoznati osnove antropologije antičnih svetov, pregled antične zgodovine (politične, socialne, kulturne) in antropologije, artikuliranja antropoloških vprašanj s poudarkom na časovni in na prostorski perspektivi;
- kritično prevprašati koncepte z vidika družbenega in kulturnega konstruiranja antike, pripisa akterjev, njihovega preinterpretiranja;
- osvojiti konceptualni okvir potreben za interpretiranje družbenih in kulturnih fenomenov antike, za razbiranje identitetnih podob v krajini vsakdanjega življenja, perspektivnih gledišč, simbolnih praks, prepoznavanja pomenov in ozadij socialnih procesov;
- razumeti zgodovinske spremembe in historičnost kulture, kolektivna osmišljanja realnosti, imaginarijev, simbolne formacije, razbirati pomene in ikonografije;
- namen študija je tudi v odpiranju horizontov tehnik, vedenj, uvod v zgodovino organov, podob, tehnik, uporabnosti, ideologij in filozofij znanja o antiki skozi zgodovino.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- zmožnost aplikacije pojmov in konceptov, ki določajo teoretsko zasnovo predmeta;
- razumevanje in aplikacija metodologije antropologije spolov;
- zmožnost analiziranja in vrednotenja temeljnih teoretičnih konceptov antropologije spolov in kultur;
- kompetenca kritične analize družbenih in kulturnih vidikov recepcije spolov;
- interpretacij spolov v sodobni kulturi, medijih in javnem govoru;
- sposobnost pisanja seminarskih nalog, znanstvenih člankov in drugih znanstvenih besedil;
- sposobnost vključevanja v skupinske debate in javnega posredovanja svojih znanj.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

KOMUNICIRANJE IN MEDSEBOJNI ODNOSI

Koda predmeta:

MI02

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 1. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Izvajalec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

- definicije in opredelitve komuniciranja;
- tipi komuniciranja (interpersonalno, organizacijsko, institucionalno, interkulturalno, znotraj-osebno);
- socialno-psihološke definicije komuniciranja;
- informacijske in interakcijske teorije komuniciranja;
- odnos med sporočilom in metasporočilom;
- odnos med eksplicitnim in implicitnim pomenom sporočila;
- temeljni pragmatolingvistični koncepti (performativnost, govorna dejanja, indirektna govorna dejanja, vljudnost, konverzacijske maksime, deiktičnost);
- strategije vljudnosti: ohranjanje integritete sogovorcev;
- dialog / konverzacija, sestavine dialoga in njegova struktura (konverzacijski korak, priležni pari, preferirani odgovori, otvoritve, zaključki, relevantno mesto prehoda, konverzacijske strategije odpiranja konverzacije, odpiranja topike, zaključevanja konverzacije);
- kontekst in komunikacija; vpliv konteksta na izbor jezikovnih rab/strategij;
- nestabilnost konteksta, odnos kontekst-jezik;
- kontekstualni dejavniki interakcije;
- interakcija in vzpostavljanje identitete;
- performativna narava identitete, procesna narava identitete;
- neverbalno komuniciranje;

- samopredstavljanje in upravljanje z vtisi v komuniciranju;
- komuniciranje in spoli;
- spol v diskurzu;
- tipologija odnosov;
- napetosti in konflikti v odnosih.

Temeljna literatura in viri:

Downes, W. (1998): *Language and Society*, Cambridge, Cambridge University Press.

Jaworski, A., Coupland, N. (ur.) (1999): *The Discourse Reader*. London in New York, Routledge.

Levinson, S. (1983): *Pragmatics*, Cambridge, Cambridge University Press.

Nastran Ule, M. (2000): *Sodobne identitete: v vrtincu diskurzov*, Zbirka Sophia, Ljubljana, Znanstveno in publicistično središče.

Nastran Ule, M. (2009), *Psihologija komuniciranja in medosebnih odnosov*. Knjižna zbirka Psihologija vsakdanjega življenja, Ljubljana, Založba FDV.

Praprotnik, T. (1999): *Ideološki mehanizmi produkcije identitet: od identitete k identifikaciji*, Ljubljana, ISH in Študentska založba.

Tannen, D. (1992): *You Just Don't Understand; Women and Men in Conversation*, London, Virago Press.

Verschueren, J. (2000): *Razumeti pragmatiko*. Ljubljana: Založba cf*.

Cilji in kompetence:

- razumeti vlogo javnih medijskih diskurzov v polju konstitucije identitete;
- razumeti, analizirati in natančno razčleniti vplivajnsko in prepričevalno razsežnost, ki jo izvajajo institucije in posamezniki v okviru vsakdanje komunikacije;
- prepoznati kontekstualne dejavnike, ki vplivajo na večjo/manjšo učinkovitost vplivanja posameznikov ali institucij na posameznika/posameznico;
- samostojno prepoznavanje različnih pragmalingvističnih konceptov (konverzacijske maksime, vljudnost, deiktičnost), ki se pojavljajo v zasebnem in javnem komuniciranju;
- smiselna aplikacija pragmalingvističnih konceptov na konkreten material – govor ali pisno besedilo, ki je sestavina javnega in zasebnega komuniciranja;
- spoznati bistvene elemente in strukturo dialoga in razume temeljne mehanizme in načela, ki usmerjajo medosebno komuniciranje;
- razumeti vlogo neverbalnega komuniciranja;
- seznaniti se s problemom samopredstavljanja in upravljanja z vtisi v komuniciranju (oder-zaodrje);
- razumeti vlogo konteksta pri oblikovanju komunikacijskih/jezikovnih praks v polju komuniciranja;
- razumeti, zakaj kontekst ni nekaj statičnega, da nanj vzvratno vplivajo tudi sama konkretna komunikacijska dejanja; razume torej, da konteksti niso vnaprej dani, ampak jih aktivno soustvarjajo posamezniki v procesu komuniciranja;
- spoznanje temeljnih značilnosti komunikacijskih slogov in vprašanje vloge spola pri komuniciranju;
- razvijanje kritičnega vpogled na vprašanje spolno obeleženega komuniciranja (moški/ ženski govor, moško-ženska komunikacija kot medkulturna komunikacija).

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- razumevanje vloge in funkcije komunikacije za ohranjanje in razvoj medsebojnih odnosov;
- spoznanje različne definicije komuniciranja;
- seznanitev z informacijskimi in interkcijskimi teorijami komuniciranja;
- razumevanje vloge medijske in nasploh javne komunikacije na ravni vsakdanjega življenja;
- seznanitev z razmerjem med sporočilom in metasporočilom v komunikaciji;
- razumevanje razlike med eksplicitnim in implicitnim pomenom sporočila;
- razumevanje pojma standardna (konvencionalna) implikatura in konverzacijska implikatura;
- raba različnih pragmatičnih konceptov z namenom analize procesov komuniciranja v interpersonalni

- komunikaciji in v različnih družbenih podsistemih sodobnih družb;
- prenos spoznanj o diskurzivni naravi komunikacije na druga področja družboslovnega raziskovanja (posebno na področje komunikologije in sociologije);
 - analiza javne komunikacije (institucionalnih in neinstitucionalnih diskurzov) s pomočjo pragmalingvističnih konceptov, prenos in aplikacija spoznanj iz konverzijske analize in kritične analize diskurza na področje analize formiranja sodobnih identitet in identitetnih konstruktov;
 - razumevanje fluidnega in nestabilnega statusa identitete, ki so v nenehnem procesu redefiniranja. Osrednje mesto redefiniranja identitete je prav v procesu komunikacije;
 - prepoznavanje osnovnih značilnosti in zgradbe dialoga (konverzacije) kot mesta, kjer se vzpostavljajo medsebojni odnosi in identitete.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

FEMINISTIČNA TEORIJA

Koda predmeta:

MIO3

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 2. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Alja Adam

Izvajalka predmeta:

Doc. dr. Alja Adam

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Predmet je namenjen seznanjanju s temeljnimi koncepti feministične teorije. Študentkam in študentom nudi vpogled v zgodovinski razvoj feminističnih teoretskih struj in njihove sodobne interpretacije - v kritični interakciji z drugimi teoretskimi smermi in tokovi. Predmet zaobjema različne tematske sklope, ki jih študentje in študentke spoznavali spoznavajo skozi specifična feministična (filozofska) izhodišča in metodološke okvirje:

- analiza kulturne (mitološke, literarne, ideološke in druge) reprezentacije spolov, materinstva in družinskih struktur skozi tri časovno-razvojne feministične perspektive (prvi, drugi in tretji val feminizma);
- uvod v feministično politično teorijo; analiza tekstov ženskih avtoric, ki so v zgodovini na kritičen način obravnavale politične institucije in ustanove znotraj katerih so se reproducirali vzorce neenakosti in razmerja moči;
- feministična filozofija: predstavitev feminističnega nomadizma in utemeljitev nomadskega pristopa k znanosti;
- kritika, predstavitev in umestitev psihoanalize kot osrednje filozofske discipline na kateri temelji obravnava ženske seksualnosti;
- filozofija in popularna kultura: obravnave relacij med tehnologijo in spolom, biotehnologijo in ženskim telesom;
- feministična literarna teorija anglo-ameriških avtoric oziroma študij »ženskih podob« znotraj literarnih

tekstov;

- feministična literarna teorija francoske šole: pojem »ženske pisave« ter spolna razlika v jeziku;
- sodobne feministične teorije: obravnava mnogoterih identitetnih pozicij oziroma povezovanje problematike spola s multikulturno perspektivo in problematikami marginaliziranih družbenih skupin.

Temeljna literatura in viri:

- Adam, A., Drašler, J., Župevc, K., Mrevlje N., Kalčič Š. (2009): Ženske na robu, Zbirka Ekskurzi, 1, Ljubljana, ISH.
- Braidotti, R. (1994): *Nomadic Subjects: Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory*, New York, Columbia University Press.
- Braidotti, R. (2002): *Metamorphoses: towards a materialist theory of becoming*, Cambridge.
- Irigaray, L. (1995): *An Ethics of Sexual Difference*, Cornell University Press, Ithaca, New York.
- Irigaray, L. (1998): „Linguistic Sexes and Genders“, v: Baker, Wininger, Elliston, *Philosophy and Sex*, New York, Prometheus Books, str. 306-311.
- Deleuze, G., Felix Guattari (1987): *A Thousand Plateaus*, Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Lacan, J. (1994): *Spisi*, Analecta, Ljubljana.
- Lacan, J. (1988): *Etika psihoanalize*, Analecta, Ljubljana.
- Lee-Bartky, S. (2006): „Foucault, ženskost in modernizacija patriarhalne oblasti“, v: Delta, št. 1-2, Ljubljana, 59-86.
- Rose, J. (1996): „Ženskost in njeno nelagodje“, v: Bahovec-Dolar, E. (ur), *Analecta*, Ljubljana.
- Moi, T. (1999): *Politika spola/teksta*, Labirint, Ljubljana.
- Butler, J. (2004): *Undoing Gender*, Routledge, New York.
- Cixous, H. (1998): „Where Is She in Language?“, v: Baker, Wininger, Elliston, *Philosophy and Sex*, Prometheus Books, New York, 311-318.
- Cixous, H. (2005): *Smeh Meduze in druga besedila*, prev. Barbara Pogačnik, *Fraktal - Apokalipsa*, Ljubljana.
- Freud, S. (1991): „Nekatere psihične posledice anatomske razlike med spoloma“, v: *Ženska seksualnost: Freud in Lacan*, Ljubljana, Društvo za teoretsko psihoanalizo.
- Grosz, E. (1995): *Space, time, and perversion: essays on the politics of bodies*, Routledge, New York.
- Grosz, E. (1994): *Volatile Bodies*.
- Pizan, C. De (1999): *Mesto dam*. Ljubljana: Delta.
- Haraway, D. (1999): *Opice, kiborgi in ženske*, Študentska založba, Ljubljana.

Cilji in kompetence:

- razumevanje zgodovine feministične teorije in vpogled v dinamiko spolnih vlog skozi različna obdobja;
- kritične analize in obravnave spola, telesa in seksualnosti znotraj različnih tradicionalno zasnovanih znanstvenih disciplin;
- razumevanje feministične filozofije;
- razumevanje feministične literarne teorije;
- raziskovanje odnosa med jezikom in spolom.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- zmožnost aplikacije pojmov in konceptov, ki določajo teoretsko zasnovo predmeta;
- razumevanje in aplikacija metodologije feministične teorije;
- zmožnost analiziranja in vrednotenja temeljnih teoretičnih konceptov feministične teorije;
- kompetenca kritične analize družbenih in kulturnih vidikov recepcije spolov;
- interpretacij spolov v sodobni kulturi, medijih, in javnem govoru;
- sposobnost pisanja seminarskih nalog, znanstvenih člankov in drugih znanstvenih besedil.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ANTROPOLOGIJA SORODSTVA

Koda predmeta:

MIO4

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 2. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Karmen Medica

Izvajalka predmeta:

Doc. dr. Karmen Medica

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitevijo.

Vsebina predmeta:

Različna pojmovanja sorodstvenih sistemov:

- teorije sorodstva, poročni sistemi, prostorska segregacija, družbena diferenciacija, različne oblike rezidencialnosti;
- poročni transferji in poročne strategije;
- evropski in neevropski družinski in sorodstveni sistemi;
- spolna dihotomija;
- prisotnost najbolj kontroverznih praks sodobnega sveta, kot so poligamija, dogovorjene poroke in podobno;
- postmoderna družina in preobrazba intimnosti;
- kontinuitete in diskontinuitete v antropologiji sorodstva.

Temeljna literatura in viri:

Flinn J., Marshall L., Armstrong J. (ur.) (1998): Fieldwork and Families, University of Hawai'i Press, Honolulu.

Goody J. (2003): Evropska družina, *cf., Ljubljana.

Giddens, A. (1992): Preobrazba intimnosti, Polity Press, Oxford.

Laslett, P., Wall, R. (ur.) (1972): Household and Family in the Past Time, Cambridge University Press, Cambridge.

Lévi Strauss C. (1989): The Elementary Structures of Kinship, Boston, Beacon Press, Boston.

Proust A., Vincent G. (ur.) (1991): A History of Private Life, Riddles of Identity in Modern Time, Harvard University Press, London.

Rapport N., Overing J. (ur.) (2000): Social and Cultural Anthropology, Routledge, London.

Joyce R., Gillespie S., (ur.) (2000): Beyond Kinship, Social and Material Reproduction in House Societies, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Ravnik M. (1996): Bratje, sestre, strniči, zermani - Družina in sorodstvo v vaseh v Slovenski Istri, ZRS SAZU, Lipa d.o.o., Ljubljana, Koper.

Segalen, M. (1988): Historical Anthropology of the Family, Cambridge University Press, Cambridge.

Cilji in kompetence:

Cilj modula je spoznati sorodstvene strukture in sorodstvene inštitucije iz antropološkega vidika.

Predmet vključuje:

- zgodovinski razvoj sorodstvene teorije, terminologijo, diskurzov antropologov;
- Kritična predstavitev metodologije na raziskovalnem polju sorodstva nekoč in danes;
- spoznavanje sorodstvenih študij kot središča antropološkega raziskovanja in antropoloških polemik;
- soočanje z koncepti in aktualnimi temami znotraj družinske in sorodstvene problematike .

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- razumevanje medkulturnih razlik in kulturnih specifik;
- pri raziskovalnem, teoretičnem in praktičnem delu se pridobljena znanja uporabljajo analitično in reflektivno;
- razvijanje samorefleksivnosti v odnosu do zbranega gradiva;
- etičnost, občutljivost in abduktivnost do predmeta preučevanja;
- reflektivnost, analitičnost in kritičnost pri raziskovanju;
- spremljanje sodobnih družbenih dogajanj.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

MEDIJSKI ŠTUDIJI

Koda predmeta:

MI05

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 2. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Red. prof. dr. Darko Štrajn

Izvajalec predmeta:

Red. prof. dr. Darko Štrajn

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Vsebine predmeta so:

- mnogoterost sodobnih komunikacijskih tehnologij in njihovih družbenih rab, komunikacijskih družbenih razmerij, ki se z rabo vzpostavljajo in kulturnih oblik, ki jih „prenašajo“;
- interdisciplinarni in multidisciplinarni pristop k problematiki sodobnih medijev;
- mnogoterost družbenih razsežnosti „medijev“ (ideološko, politično, tehnično, itd.), v ospredju pa je aspekt medijev kot dejavnika v popularni kulturi in vsakdanjem življenju;
- epistemološka razsežnost študija je glede na večplastnost problematike posebej poudarjena;
- koncept ideologije ter z njo povezane problematike subjekta v medijskem kontekstu: subjekt kot hkrati učinek in pogoj ideologije;
- etične (kot najbolj občutljive) dimenzije sodobnih rab medijev;
- zgodovine idej in sistemov vizualne reprezentacije, znanstvene perspektive, fotografske in filmske kamere vse do spletnih portalov (npr. Youtube) in informacijskih medijev;
- spreminjajoča se vloga avtorja, transformacija vloge medijev kot nosilcev družbene kohezije, pluralizacija mehanizmov distribucije in z njo povezana individualizacija rab, vzpon državljskih medijev ter domnevno izumiranje novinarstva;
- ustanova nacionalne televizije in pojem javnega servisa, nove redefinicije v digitalni dobi;
- konteksti aktualnih transformacij od spremembe družbe množic v družbo mrež, koncepta

„dividualnosti“;

- aktualna dognanja novorazvijajočih se disciplin, kot sta študije vizualne kulture ter antropologija medijev;
- medijsko oglaševanje: imaginarij in reprodukcija porabniške družbe.

Temeljna literatura in viri:

- Althusser, L. (1980): Ideologija in ideološki aparati države, Ljubljana, CZ.
- Barthes, R. (1957): Mythologies, Paris 1957.
- Baudry, J.-L. (1986): "Ideological effects of the basic cinematographic apparatus", v: Rosen, P. (ed.), Narrative, apparatus, ideology, New York: Columbia University.
- Baudry, J.-L. (1986): "The apparatus: metapsychological approaches to the impression of reality in the cinema", v: Rosen, P. (ed.), Narrative, apparatus, ideology, New York: Columbia University.
- Bondebjerg, I. (ur) (2002): Realism and Reality in Film and Media, Northern Lights.
- Burgin, V. (2002): "Jenni's Room: Exhibitionism and Solitude", v: CTRL (space) Rhetorics of Surveillance from Bentham to Big Brother, ZKM in MIT, 2002.
- Chapman, J (2005): Comparative Media History, Cambridge: Polity Press.
- Comolly, J.L. (1987): "Pour la premie/re fois...", v: Vrdlovec, Z. (ur), Lekcija teme, Ljubljana, DZS.
- Foucault, M (1991): Vednost, oblast, subjekt, Ljubljana, Krt..
- London, B. (1985): "Video: short history", v: D'Agostino P. (ur), Transmission, Theory and practice for a new television aesthetics, Tanam Press New York, 285 – 312.
- Ginsburg, F.D., Abu-Lughod, L., Larkin, B., (ur) (2002): Media Worlds: Antropology on New Terrain, ur.Ginsburg, University of California Press.
- Silverstone, R. (2006): Media and Morality, Cambridge: Polity Press.
- Aleksič J. idr (ur): Medijski mrt: o referendumu o Zakonu o Radioteleviziji Slovenija, Liberalna akademija, Ljubljana.
- Sogaut, F. (1997): "Technology", v: Ingold, T. (ur), Companion encyclopedia of anthropology, London, New York, Routledge.
- Splichal, S. (1999): Javno mnenje, Ljubljana, FDV.
- Vogrinc, J. (1995): Televizijski gledalec. Ljubljana, ŠKUC.
- Zajc, M. (ur.) (1993): "Gledanje na daljavo: recepcija televizije na Slovenskem", v: Slovenski film, 14, Ljubljana: Slovenski gledališki in filmski muzej.
- Zajc, M. (ur) (1996): Avdiovizualni mediji in identitete, Zbirka Jesenska filmska šola, Ljubljana, Slovenska kinoteka.

Cilji in kompetence:

- sposobnost interdisciplinarnega pristopa k posameznim pojavom v teoretskem polju, pri čemer so ključne humanistične discipline;
- kritično razumevanje in analiza različnih vedno novih reinterpretacij pojavov v zgodovini medijev v posameznih obdobjih;
- kompetenca kritične analize družbenih in kulturnih vidikov sodobnih medijev;
- skup znanj, sposobnosti in spretnosti kot podlaga za družbeno inovativnost in kreativnost;
- selektivnost pri uporabi internetnih virov;
- kompetenca pisanja kompleksnih humanističnih interdisciplinarnih analitičnih ter znanstvenih besedil o medijih, kompetenca pisanja deskriptivnih in kritičnih besedil o medijih;
- kompetence svetovanja z vidika analize aktualnih rab komunikacijskih tehnologij in medijev ter njihovih razvojnih družbenih in ekonomskih potencialov;
- organizacijska kompetenca za delo v projektih in skupinah .

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

Predmet slušateljice in slušatelje seznanja z osnovno problematiko obravnave sodobnih medijev, katerih delovanje je neločljivo povezano z razvojem na področju komunikacijskih tehnologij. S tem omogoči

analitično razumevanje vsakokratne aktualne situacije na področju medijev - tiska, zvoka in podob, njihove razvojne logike, vsebin, ter širših družbenih in kulturnih vidikov:

- poznavanje epistemoloških problemov, povezanih z razumevanjem medijev v njihovih družbenih, kulturnih in tehnoloških razsežnostih;
- poznavanje in razumevanje filozofskega koncepta dispozitiva ter s tem povezana sposobnost konceptualizacije družbenih razsežnosti medijskih tehnologij;
- poznavanje in razumevanje antropološkega koncepta rabe tehnologije, posebej koncepta medija kot dominantne rabe komunikacijske tehnologije ter sposobnost analize vsakokratnih aktualnih razmer na področju medijev s posebnim ozirom na avdiovizualne medije;
- sposobnost aplikacije koncepta rabe pri obravnavi načinov, kako se tehnologije, ki omogočajo komunikacijo s pomočjo pisave, tiska, zvoka in podobe, uporabljajo skozi zgodovino ter v različnih družbah in kulturah;
- poznavanje splošnih semioloških modelov analize vsebin medijev, posebej tudi semiologije podobe in »gibljive slike«;
- poznavanje problematike vizualne in zvočne reprezentacije, zlasti sistemov zahodne kulture.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

FILOZOFIJA IN LITERATURA

Koda predmeta:

MIO6

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Alja Adam

Izvajalka predmeta:

Doc. dr. Alja Adam

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitevjo.

Vsebina predmeta:

Predmet obsega naslednje vsebine:

- predstavitev osrednjih sodobnih literarnih teorij: te bodo študentom in študentkam omogočile sistemski pregled nad evropsko in svetovno literaturo;
- prikaz in analiza tradicionalnih in sodobnih metod literarne vede: imanentna interpretacija, ruski formalizem, nova kritika, strukturalizem, recepcijska estetika, poststrukturalizem, medijska teorija, dekonstrukcija, fenomenologija;
- predstavitev temeljnih pojmov na področju psihoanalize in literature: analiza psihoanalitičnih teorij in pregled psihoanalitičnih obravnav filozofije in literature;
- feministična literarna teorija: umestitev področja v širši krog humanističnih znanosti, predstavitev metodologije, kritika falocentričnega pristopa k obravnavi literarnih tekstov in ženskih likov;
- sodobni interdisciplinarni pristopi: umestitev literarnih del v širši horizont umetniških disciplin (film, glasba, gledališče, video) in osvetlitev vsebinskih problematik skozi optiko različnih znanstvenih disciplin (interakcija med filozofijo, antropologijo, kulturologijo).

Temeljna literatura in viri:

Butler, J. (2001): Težave s spolom: feminizem in subverzija identitete, Škuc, zbirka Lambda, Ljubljana.

Cavarero, A (2000): Relating Narratives, Storytelling and selfhood, Routledge, New York.

Deleuze, G. (2010): Kritika in klinika, Koda, Ljubljana.

- Derrida, J. (1999): O gramatologiji, Analecta, Ljubljana.
- Dolar, M (2002): O skoposti; Tema in variacije, Analecta, Ljubljana.
- Felski, R (1989): Beyond Feminist Aesthetics, Harvard University Press, Cambridge.
- Ferman, S. (1993): What does a woman want? Reading and sexual difference, The Johns Hopkins University Press, London.
- Freud, S. (2000). Spisi o umetnosti. Založba cf, Ljubljana.
- Massumi, B. (2002): A Shock to Thought: Expression after Deleuze and Guattari, Routledge, London.
- Moi, T. (1999): Politika spola/teksta, Labirint, Ljubljana
- Virk, T. (2000): Moderne metode literarne vede in njihove filozofsko teoretske osnove, Filozofska fakulteta, Ljubljana.
- Zupan Sosič, A. (2006): Robovi mreže, robovi jaza. Sodobni slovenski Roman, Študentska založba Litera, Maribor.

Cilji in kompetence:

V okviru predmeta študentke in študentje dosegajo naslednje cilje in pridobivajo predmetno specifične kompetence z naslednjih študijskih področij:

- kritične analize in obravnave literarnih teorij in filozofskih interpretacij;
- obravnava metod literarne vede;
- razumevanje filozofskih intepretacij literarnih tekstov;
- raziskovanje ženskega avtorstva in literarnih praks;
- raziskovanje odnosa med literaturo in drugimi umetniškimi praksami (filmi, vizualna umetnost itn);
- raziskovanja odnosa med jezikom in filozofijo.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- zmožnost aplikacije pojmov in konceptov, ki določajo teoretsko zasnovo predmeta;
- razumevanje in aplikacija metodologije literarne vede;
- zmožnost analiziranja in vrednotenja temeljnih teoretičnih konceptov literarne teorije in filozofskih interpretacij;
- sposobnost pisanja seminarskih nalog, znanstvenih člankov in drugih znanstvenih besedil;
- sposobnost vključevanja v skupinske debate in javnega posredovanja svojih znanj.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

UVOD V ANTROPOLOGIJO BALKANA

Koda predmeta:

MI07

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Red. prof. dr. Svetlana Slapšak

Izvajalka predmeta:

Red. prof. dr. Svetlana Slapšak

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Vsebina predmeta bo usmerjena k predstavitvi poglobljenega konceptualnega aparata, metodoloških vprašanj Antropologije Balkana, v obliki intersekcionalnih diahronih perspektiv in sinhronih horizontov balkanskih kultur, vključno z raziskovalno predstavitvijo o recepciji balkanskih kultur.

Antropologija Balkana izhaja iz zgodovinske antropologije in poststrukturalističnih šol mišljenja: s tem postavlja nova vprašanja o modelih dekonstrukcije tradicionalnim disciplinam študija balkanologije.

Osnovni metodološki izziv Antropologije Balkana je branje podob in besedil v novih ključih, kot je semiotična analiza.

Antropologija Balkana zahteva analitični pristop in pogled, ki ga določa konkretno časovno obdobje ali geografsko-kulturno območje. Gre za specifičen spoznavni interes, usmerjen v pojasnjevanje družbenih entitet v medsebojni odvisnosti in v zgodovinskem procesu. Poleg temeljnih metodoloških vprašanj, predmet študentke in študente opremi z razvitimi raziskovalnimi orodji in tehnikami analitičnega raziskovanja.

Temeljna literatura in viri:

West, R. (1995): Black Lamb and Grey Falcon : A Journey Through Yugoslavia.

Todorova, M. (2001): Imaginarij Balkana, Studia humanitatis, Ljubljana.

- Ramet, S.P., Banac, I. (1998): *Balkan Babel. The Disintegration of Yugoslavia from the Death of Tito to Ethnic War*.
- Jelavich, C., (1987): "The Establishment of the Balkan National States, 1804-1920", v: *History of East Central Europe, Vol 8*.
- Skok, P., Budimir, M. (1932): *Balkan i Balkanci*, Zagreb-Beograd.
- Budimir, M. (1969): *Sa balkanskih istočnika*, Beograd.
- Čajkanović, V. (1994): *Celokupna dela I-V*, Beograd.
- Ostrogorski, G. (1970): *Istorija Vizantije I-VI*, Beograd.
- Barić, H. (1940): *O uzajamnim odnosima balkanskih jezika*, Beograd.
- Sandfeld, K. (1930): *Linguistique balkanique*, Paris.
- Papazoglu, F. (1969): *Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba: Tribali, Autarijati, Dardanci, Skordisci i Mezi*. Sarajevo, 1969.
- Allcock, J. B., Young, A. (ur) (1991): *Black Lambs and Grey Falcons. Women Travellers in the Balkans*. Bradford.
- Halpern J. M. (1967): *A Serbian Village. Social and cultural change in a Yugoslav community*, New York.
- Herzfeld, M. (1989): *Anthropology Through The Looking Glass. critical ethnography in the margins of Europe*, Cambridge.
- Buturović, A., Cemil, S. (ur) (2007): *Women in the Ottoman Balkans*, I.B. Tauris, London&New York.
- Jambrešić Kirin, R., Škokić, T. (2004): *Između roda i naroda: etnološke i folklorističke studije*. Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb.
- Magrini, T. (2003): *Music and Gender: perspectives from the Mediterranean*, University of Chicago Press.
- Slapšak, S. (1994): "Women from the XYZ country". *ProFemina*, p. 137-142.
- Slapšak, S. (1996): "Betwen the wampire husband and the mortal lover: a narrative for feminism in Yugoslavia", v: Wejner, B., Spencer, M., (ur)., *Research on Russia and central Europe, Women in post-communism*. Greenwich (USA) - London, Jai Press, p. 201-224.
- Slapšak, S. (1997): "What are women made of ? Inventing Women in the Yugoslav area", v: Brinker-Gabler, G., Smith, S., (ur), *Writing new identities: Gender, nation, and immigration in contemporary Europe*. Minneapolis, London, University of Minnesota Press, p 358-373.

Cilji in kompetence:

Namen modula je:

- spoznati osnove antropologije Balkana, pregled zgodovine (politične, socialne, kulturne) in antropologije Balkana, artikuliranja antropoloških vprašanj s poudarkom na časovni in na prostorski, komparativni perspektivi;
- kritično prevprašati koncepte iz vidika družbenega in kulturnega konstruiranja Balkana, pripisa akterjev, njihovega preinterpretiranja;
- osvojiti konceptualni okvir potreben za interpretiranje družbenih in kulturnih fenomenov, za razbiranje identitetnih podob v krajini vsakdanjega življenja, perspektivnih gledišč, simbolnih praks, prepoznavanja pomenov in ozadij socialnih procesov;
- razumeti zgodovinske spremembe in historičnost kulture, kolektivna osmišljanja realnosti, imaginarije, simbolne formacije, razbirati pomene in ikonografije;
- namen predmeta je tudi v odpiranju horizontov tehnik, vedenj, uvod v zgodovino inštitucij, podob, tehnik, uporabnosti, ideologij in filozofij znanja o Balkanu skozi zgodovino.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- seznanitev z interdisciplinarnimi osnovami antropologije Balkana, raziskovanja, teorijami, razpravami, dilemami in metodami dela, konceptualnega aparata potrebnega za raziskovanje družbenih kulturnih fenomenov Balkana;
- razumevanje družbeno kulturnih fenomenov v smislu procesualnosti, pomenov socialnih svetov v dialektiki prostora in časa, posameznika in družbe;
- razviti samorefleksivnost v odnosu do zbranega gradiva ter etičnost, občutljivost in abduktivnost do

predmeta preučevanja.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ANTROPOLOGIJA POSTSOCIALIZMA

Koda predmeta:

MIO8

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Nina Vodopivec

Izvajalka predmeta:

Doc. dr. Nina Vodopivec

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Predmet se osredotoča na družbe in družbene spremembe v srednji in JV Evropi. S sklicevanjem na antropološko teorijo in etnografije, interdisciplinarne študije transformacij, bodo študentje analizirali družbeno kulturne kontinuitete in spremembe, podobnosti in razlike v izkušnjah in praksah različnih držav te regije. Našteti vsebinski sklopi se sklicujejo na problematiko socialnih razmejevanj, identitet in družbene pozicioniranosti:

- socializem in postsocializem v antropologiji (teoretični pregled antropologije postsocializma, analitični pogledi na socializem);
- prelomi političnih oblasti (po 1945 in 1989/91), zaključeni politični režimi? Norme, simbolni pomeni in vsakdanje prakse;
- postsocializem - prelomi ali kontinuitete s preteklostjo: analize vsakdanjih praks: procesi pogajanj in interpretiranj preteklosti v postsocialistični sedanosti (spomini in nostalgije);
- postsocialistične transformacije v luči kritik tranzicijskega prehoda s poudarkom na mikro perspektivah, odzivih in strategijah ljudi, obravnava transformacije v navezavi na preoblikovanja družbeno-ekonomskih struktur in organizacij v transnacionalni perspektivi;
- redefiniranje proizvodnih režimov, analize različnih oblik ekonomije (formalne in neformalne v urbanem/ruralnem okolju), spreminjanje pomenov dela, reorganizacija lastninskih razmerij in praks, tržnih strategij, potrošništva in industrijske produkcije (deindustrializacija);
- nacionalizmi (med zgodovinami in političnimi mitologijami, spreminjanje teritorijev, nove meje,

- državljanstva in identitete);
- postsocializem in postkolonializem (problemi in primerjave).

Temeljna literatura in viri:

- Borneman, J. (ur.) 2004: *Death of the Father: an anthropology of the end in political authority*. New York, Berghahn Books.
- Brumen, B., Muršič, R., (ur.) (1999): *Cultural processes and transformations in transition of the Central and Eastern European post-communist countries – Etnološka stičišča 9*. Ljubljana, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta.
- Buchowski, M. (2001): *Rethinking Transformation: An Anthropological Perspective on Postsocialism*. Poznan, Wydawnictwo Humaniora.
- Burawoy, M., in Verdery, K. (ur.) (1999): *Uncertain Transition: Ethnographies of Change in the Postsocialist World*. Lanham, Rowman & Littlefield.
- Čale Feldman, L., Prica, I. (ur.) (2006): *Devijacije i promašaji: etnografija domačeg socijalizma*, Zagreb, Institut za etnologiju i folkloristiku.
- Hann, C. (ur.) (2002): *Postsocialism, Ideals, Ideologies and Practices in Eurasia*. London, Routledge.
- Kideckel, D. (2008): *Getting by in Postsocialist Romania: Labor, the Body, and Working-Class Culture*. Bloomington, Indiana: Indiana University Press.
- Kornai, J. (1992): *The Socialist System; The Political Economy of communism*. Princeton, Oxford, Princeton University Press, Oxford University Press;
- Rona tas A. (1997): *The Great Surprise of the Small Transformation: the Demise of Communism and the Rise of the Private Sector in Hungary*. Ann Arbor, University of Michigan Press.
- Verdery, K. (1996): *What Was Socialism and What Comes Next?* Princeton, Princeton University Press.
- Velikonja, M. (1996): *Masade duha: razpotja sodobnih mitologij*, (Zbirka Sophia, 1996, 2). Ljubljana, Znanstveno in publicistično središče.

Časopisi:

- East European Politics and Societies,
- Social Anthropology,
- Anthropological Journal on European Cultures,
- East European Review.

Cilji in kompetence:

Na podlagi antropoloških teorij, primerjalnih študij postsocialističnih transformacij in konkretnih empiričnih primerov (Sloveniji in drugih državah srednje in jugovzhodne Evrope) ugotavljati družbene spremembe političnih prelomov na mikro ravni in jih obravnavati v globalnih političnih okvirih.

Cilji:

- prepoznati postsocialistične procese v kontekstu razmerij moči, hierarhij, razumevanj ljudi, njihovih aspiracij ter praks;
- razumeti socialistične in postsocialistične lokalitete v transnacionalnih okvirih (v okviru sistema mednarodnih mrež moči, povezav in politik v historični in globalni perspektivi);
- identificirati primerljivosti družbenih procesov, odzivov, izkušenj, praks, strategij v različnih postsocialističnih državah;
- razumeti socializem in postsocializem na ravni vsakdanjega življenja, kot družbena in ne le politična fenomena,
- analitično prepoznati gledišča akterjev v postsocialističnih procesih v odnosu z lokalnim, nacionalnim ter transnacionalnim diskurzom;
- osvojiti orodja za dekonstrukcijo reprezentacij v svetovni ureditvi po hladni vojni z odkrivanjem mehanizmov konstruiranja socialistično drugega;
- preseči dihotomno razumevanje Zahoda in Vzhoda; socializma kot totalitarnega sistema v nasprotju z

demokratičnim kapitalizmom.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- poznavanje študij postsocializma, kritičnih pogledov na študije socializma, družbenih transformacij, dilem ter kritik;
- poznavanje regije postsocialističnih transformacij, procesov in družb;
- preseženo dihotomno razumevanje totalitarnih in demokratičnih režimov;
- osvojena temeljna orodja za prepoznavanja vsakdanjih strategij ljudi;
- refleksija in kritičnost pri empiričnem raziskovanju, terenskem delu, razvijanje analitičnih sposobnosti, razumevanje in sposobnost interpretacije vsakdanjega sveta v različnih okoliščinah, odgovorno raziskovanje, razvijanje veščin pisanja in javnega predstavljanja znanstvenih raziskav.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ZGODOVINA ELEKTRONSKIH MEDIJEV

Koda predmeta:

MIO9

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

1. letnik, 1. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Doc. dr. Marko Prpič

Izvajalec predmeta:

Doc. dr. Marko Prpič

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitevjo.

Vsebina predmeta:

Namen predmeta je, da študente seznanijo s tehnološkim razvojem elektronskih medijev, radia in televizije:

- od radia do interneta – umestitev medijev v družbo in čas, v katerem so nastali;
- razvoj znanosti, ki je omogočil nastanek radia;
- razvoj radia po svetu in umestitev medija v družbo in čas, v katerem je nastal;
- radio – delovanje radia v prvih letih, odnos do časopisov, gledališča in filma;
- nastanek programskih žanrov (glasba, radijska igra, šolski radio ipd);
- nastanek javnih in komercialnih medijev, namen, poslanstvo, način delovanja in financiranja;
- pojav televizije in razvoj po svetu;
- odnos med radijem in televizijo ter tiskovnimi agencijami;
- razvoj televizijskih žanrov;
- pomen razvoja snemalnih tehnik za oba medija;
- digitalizacija medijev, satelitsko oddajanje, kabelska televizija;
- konvergenca medijev;
- internet in multimedijski svet;
- deregulacija evropskega medijskega prostora;
- pomen medijev, medij kot pogoj za razvoj demokratične družbe, nosilec kulturnega razvoja in izobraževanja;

- mediji med državljani in potrošniki;
- manjšine in mediji;
- zakonska regulacija in samoregulacija medijev;
- razvoj elektronskih medijev v Jugoslaviji in Sloveniji.

V teoretskem smislu se predmet opira na različne teorije o vplivu medijev, ki so nastale v času od konca 2. svetovne vojne do konca devetdesetih let prejšnjega stoletja.

Temeljna literatura in viri:

- Avery, R.K. (ed.) (1993): *Public Service Broadcasting in a Multichannel Environment: The History and Survival Of An Ideal*, Longman, New York.
- Bagdikian, H. B. (2004): *The New Media Monopoly*, Beacon Press, Boston.
- Barnouw, E. (1966): *A History Of Broadcasting In The United States - A Tower In Babel, Volume I - to 1933*, Oxford University Press, New York.
- Barnouw, E. (1968): *A History Of Broadcasting In The United States - The Golden Web, Volume II - 1933 to 1953*, Oxford University Press, New York.
- Barnouw, E. (1953): *A History Of Broadcasting In The United States - The Image Empire, Volume III - from 1953*, Oxford University Press, New York.
- Bašić Hrvatinić, S. (2002): *Državni ali javni servis: Perspektive javne televizije v Sloveniji*, Mirovni inštitut, Ljubljana.
- Bašić Hrvatinić, S., Milosavljević, M. (2001): *Medijska politika v Sloveniji v devetdesetih: Regulacija, privatizacija, koncentracija in komercializacija medijev*, Mirovni inštitut, Ljubljana.
- Benjamin, W. (1998): *Izbrani spisi*, Studia Humanitatis, Ljubljana.
- Bezljaj – Krevel, L. (1998): *Halo, tu radio Ljubljana*, Katalog k razstavi Tehniškega muzeja Slovenije ob sedemdeseti obletnici ustanovitve Radia Ljubljana, Tehniški muzej Slovenije, Ljubljana.
- Bignell, J., Andreas F. (ur.) (2008): *A European Television History*, Blackwell Publishing, Oxford.
- Bizilj, L. (2008): *Slikarji stvarnosti: Podoba slovenskih medijev*, Modrijan, Ljubljana.
- Briggs, A. (1995): *The History Of Broadcasting In The United Kingdom, Volume I – V*, Oxford University Press, Oxford.
- Briggs, A. (1995): *The Birth Of Broadcasting, 1896 – 1927, Volume I – V*, Oxford University Press, Oxford.
- Brojan, M. (1999): *Začetki radia na Slovenskem*, Modrijan in Radio Slovenija, Ljubljana.
- Curran, J., Seaton, J. (1997): *Power without Responsibility, The Press And Broadcasting In Britain*, Routledge, London.
- Diamond, E. (1991): *The Media Show, The Changing Face of the News, 1985 – 1990*, The MIT Press, Cambridge.
- Engelman, R. (1996): *Public Radio And Television In America (A Political History)*, Sage Publications, Thousand Oaks.
- Fiske, J., Hartley, J. (1978): *Reading Television*, Routledge, London.
- Hall, S. (1973): *Encoding and Decoding in the Television Discourse*, Paper for the Council of Europe Colloquy on "Training In The Critical Reading of Television Language", Organized by the council & The centre for Mass Communication Research, university of Leicester.
- Jakopič, K. (2006): *TV voajerji*, ISH, Zbirka Documenta 14, Ljubljana.
- Keane, J. (1992): *Mediji in demokracija*, Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana.
- Laban, V. (2007): *Televizijsko novinarstvo: Hibridizacija žanrov in stilov*, FDV, Ljubljana.
- McChesney, R. W. (1994): *Telecommunications, Mass Media, And Democracy (The Battle For The Control Of U.S. Broadcasting, 1928 - 1935)*, Oxford University Press, New York, London.
- McLuhan, M., Powers, B.R. (1989): *The Global Village (Transformations in World Life And Media In The 21st Century)*, Oxford University Press, New York.
- McQuail, D. (1987): *Mass Communication Theory: An Introduction*, Sage Publications, London.
- Petković, B., Prpič, M., Nahtigal, N., Bašić Hrvatinić, S. (2009): *Spremljanje in vrednotenje medijev: anketa med študenti, etničnimi manjšinami in politiki v Sloveniji*, Mirovni inštitut, Ljubljana.

- Pripič, M. (2008): „Kako smo dobili slovenski TV dnevnik: 40 let dnevnika TV Slovenija“, v: Pušnik, M. (ur.), Prisp evki k zgodovini slovenskih medijev, (Javnost, vol. 15, supl.). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, vol. 15, supl., str. S95-S112. <http://www.javnost-thepublic.org/issue/2008/5/>.
- Smith, A. (ur) (1998): Television: An International History, Oxford University Press, Oxford.
- Splichal, S. (ur.) (2001): Komunikološka hrestomatija 1: Začetki komunikologije v Evropi in ZDA, FDV, Ljubljana.
- Sunstein, C. (2001): Republic.com, Princeton University Press, Princeton.
- Williams, R. (1997): Navadna kultura, Izbrani spisi, Studia Humanitatis, Ljubljana.
- Zajc, M (2005): Digitalne podobe, ISH, Zbirka Documenta, Ljubljana.

Cilji in kompetence:

- Sposobnost uporabe pridobljenega znanja za analizo načina delovanja velikih radiotelevizijskih sistemov, primerjavo in razumevanje posebnosti različnih medijskih sistemov (javni, komercialni, duopol).
- Zbiranje in interpretacija podatkov, kritična analiza gradiva, zagovor nalog pred kolegi, timsko delo.
- Izobraževalni cilji vključujejo razumevanje elektronskih medijev, njihov zgodovinski razvoj in družbeni pomen, medsebojno vplivanje in dopolnjevanje, nastanek in razvoj programskih zvrsti.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- Poznavanje osnovnih značilnosti javnih in komercialnih elektronskih medijev.
- Poznavanje medijskih žanrov in njihovih značilnosti.
- Razumevanje medijev kot nosilcev družbenega razvoja.
- Razumevanje zgodovinskega in političnega okvira, v katerem so nastali in se razvijali

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ANALIZA JAVNEGA IN MEDIJSKEGA GOVORA

Koda predmeta:

MI10

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Izvajalec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

- epistemološka izhodišča za analizo javnega/medijskega diskurza;
- zvrsti javnega diskurza, zvrsti medijskega diskurza; javni diskurz vrste javnosti;
- vrste in funkcije zasebne ter javne rabe jezika;
- javni in medijski govor ter reprodukcija razmerij družbene moči;
- mediji, reprezentacijska funkcija in klasifikacije realnosti; mediji, naivni realizem reprezentacij in skrita perspektivnost;
- jezikovni kodi in družbena reprodukcija;
- subjektni položaji, mesta, vloge in izvori pomena v javnem ter medijskem govoru: govorec/poslušalec, izjavljalec/naslovnik, pošiljatelj/sprejemnik, informator/cenzor, opazovalec/priča, polifonija in glasovi;
- indeksikalnost in reflektivnost v javnem in medijskem govoru;
- javni in medijski govor ter konteksti, tipologija kontekstov;
- enomestni, dvomestni in večmestni model javnega in medijskega komunikacijskega dejanja;
- govor novih medijev; medmrežje, virtualni komunikacijski prostori in premakljiva ločnica med javnim ter zasebnim; premakljive meje političnega;
- različne vrste analize diskurza; kritična analiza diskurza (KAD);
- teoretske discipline, na katere je oprta kritična analiza diskurza (strukturalno, funkcionalno jezikoslovje, sociolingvistika, psiholingvistika, pragmatika, konverzijska analiza, etnometodologija, teorija simboličnega interakcionizma, socio-semiotika, poststrukturalistične teorije jezika itd.);

- vrednostna in politična izhodišča kritične analize diskurza; njene metode, tehnike in postopki;
- javni in medijski govor – zgradba sporočila: eksplicitno in implicitno, retorična razsežnost, argument, stališče in mnenje; sidranje in identifikacija; taktike in strategije;
- medijski govor, manipulativnost in 'upravljanja z umi';
- javni in medijski govor ter širjenje družbenih predstav; dejavniki, ki pogojujejo učinkovitost širjenja;
- nadzorovani in nenadzorovani učinki javnega ter medijskega govora: registri, interpretativni repertoarji; vrzeli v pomensko nepopolnem diskurzu; vódeno zapolnjevanje vrzeli s sklepanjem; meje interpretiranja;
- vloga javnega in medijskega diskurza pri nastajanju in ohranjanju stereotipov, predsodkov, diskriminatornih sodb.

Temeljna literatura in viri:

- Antaki, Ch., Widdicombe, S. (1998): *Identities in Talk*, Sage, London.
- Austin, J. L. (1990). *Kako napravimo kaj z besedami*. *Studia humanitatis*, Ljubljana,
- Fairclough, N. (1995): *Media Discourse*. Arnold, London.
- Fairclough, N (1995): *Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language*. Longman, London-NewYork.
- Foucault, M. (1977): *Language, Counter-memory, practice. Selected essays and Interviews*, Cornell University Press, Ithaca, New York.
- Fowler, R. (1991): *Language in the News-Discourse and Ideology in the Press*, Routledge, London, New York.
- Fowler, R., Hodges, B., Kress, G., Trew, T. (1979): *Language and Control*, Routledge – Kegan Paul, London, Boston, Henley.
- Jensen, K.B. (1995): *The Social Semiotics of Mass Communication*, Sage, London.
- Justin, J. (2004): "Uvod v Pierceovo teorijo znaka in pomena", v: *Pierce C.S., Izbrani spisi o teoriji znaka in pomena ter pragmaticizmu*, (Knjižna zbirka *Temeljna dela*). 1. izd. Ljubljana: Krtina, str. 155-183.
- Justin, J. (2005): "Text, Indexical Background Representations, and Representations of the Past", v: *Bernard, J., Fikfak, J., Grzybek, P. (ur.), Text and Reality*. Institute of Slovenian Ethnology at ZRC SAZU – Oestereische Gesellschaft fuer Semiotik – Institut fuer Sozio-Semiotische Studien, Vienna, Ljubljana, Wien, Graz, str. 55-78.
- Potter, J. (1996): *Representing Reality: Discourse, Rhetoric and Social Construction*. Sage, London.
- Škiljan, D. (1999): *Javni jezik. K lingvistiki javne komunikacije*. *Studia humanitatis*, Ljubljana.
- Verschueren, J. (2000): *Razumeti pragmatiko*. Založba / *cf., Ljubljana.

Cilji in kompetence:

Študenti in študentke:

- seznanijo se z epistemološkimi izhodišči za analizo javnega in medijskega govora;
- pridobijo osnovno znanje o vrstah, zvrsteh in funkcijah javnega ter medijskega diskurz, vrstah javnosti, na katere je ta diskurz vezan, in vrstah naslovnikov;
- usposobijo se za prepoznavanje meje med javnim in zasebnim, političnim in nepolitičnim;
- pridobijo poglobljeno znanje o spoznavnih in metodoloških izhodiščih za analizo javnega in medijskega diskurza, o pojmovnem aparatu, na katerega se ta analiza lahko opre, o njenih metodah, tehnikah in postopkih;
- usposobijo se za uporabo posebne analize - kritične analize diskurza (KAD); spoznajo njena spoznavna, vrednostna in politična izhodišča;
- spoznajo različne modele govornega dejanja in znajo aplicirati te modele na javni ter medijski govor;
- razlikujejo med javno in zasebno rabo jezika in med vrstami družbenosti, ki se vzpostavijo v eni in drugi rabi;
- uporabljati znajo metode analize diskurza (leksikometrične metode, analizo vsebine, pragmatično metodo, tradicionalno analizo diskurza);
- opisati znajo razlike med epistemološkimi izhodišči KAD in epistemološkimi izhodišči drugih vrst analize javnega in medijskega govora;
- dobijo vpogled v spoznavna, vrednostna in politična izhodišča kritične analize diskurza;

- uporabljati znajo kritično analizo diskurza, njene metode, tehnike in postopke;
- prepoznati in opisati znajo različne vrste spoznavnih in družbenih učinkov, ki jih javni in medijski diskurz povzroči pri naslovnikih.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

Študenti/šudentke:

- pridobijo znanje o temeljnih značilnosti javnega in medijskega diskurza, njegovih zvrsteh, njegovi družbeni in spoznavni funkciji;
- spoznajo zgradbo javnega in medijskega govora in zgradbo njegovih sporočil;
- seznanijo se s cilji in omejitvami kritične analize diskurza;
- pridobijo znanje o disciplinah, na katere se opirajo različne variante analize diskurza (etnometodologiji, pragmatiki, sociolingvistiki, konverzacijski analizi, socialni psihologiji, mikro-sociologiji, antropologiji, spoznavnih vedah, semantiki, filozofiji jezika, epistemologiji itd.);
- znajo opisati in analizirati znajo spoznavne in izjavljalne položaje v javnem/medijskem diskurzu;
- prepoznavajo prikrite podmene, predpostavke in implikacije v javnem ter medijskem diskurzu in njihov vpliv na interpretacijo;
- razumejo, zakaj ima javni in medijski govor pomembno vlogo pri reprodukciji razmerij družbene moči.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

NOVI MEDIJI V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU

Koda predmeta:

MI11

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Izvajalec predmeta:

Doc. dr. Tadej Praprotnik

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

- novi mediji kot temeljna sestavina vsakdanjega življenja;
- osnovni tipi računalniško posredovane komunikacije (okrajšano RPK);
- komunikacijske značilnosti posameznih tipov RPK;
- partikularne komunikacijske prakse v posameznih tipih RPK;
- tehnološko pogojene značilnosti komuniciranja (sinhronost/asinhronost) in specifične komunikacijske prakse kot odraz tovrstnih značilnosti;
- novi mediji kot alternativa ali ekstenzija vsakdanjega življenja;
- vprašanje virtualne osvoboditve omreženega posameznika;
- identiteta in anonimnost v računalniško posredovani komunikaciji;
- konstrukcija virtualnih skupnosti; kako so zamišljene virtualne skupnosti? Status virtualnih skupnosti?;
- poglobljena razlikovanja med posameznimi tipi RPK (komunikacijska dinamika: sinhroni/asinhroni tipi RPK; družbeni kontekst komunikacije v posameznih tipih; moderirani/nemoderirani tipi RPK);
- jezikovne prakse in jezikovne spremembe v kontekstu računalniško posredovane komunikacije (RPK);
- prisotnost/odsotnost pragmatolingvističnih norm v RPK;
- aplikacija konverzijskih maksim v polje RPK;
- oblikovanje strategij vpljudnosti v RPK;
- strategije preseganja primanjkljaja konverzijskih strategij, znanih iz vsakdanje konverzacije (menjavanje govorcev, relevantno mesto prehoda, menjava govorca, ohranjanje vloge govorca,

- moduliranje ritma govora, strategije kontekstualizacije diskurza);
- faktična komunikacija v RPK;
- vprašanje “družbenosti” računalniškega komuniciranja;
- interpretacijske teorije v razlagi računalniško posredovane komunikacije;
- redukcija družbeno-kontekstualnih znakov (angl. Reduced Social-Context Cues);
- teorija socialne prisotnosti (angl. Social Presence Theory);
- teorija SIDE (The Social Identity Model of Deindividuation Effects);
- teorija medijske raznovrstnosti (Media Richness Theory);
- teorija obdelave družbenih informacij (The Social Information Processing Theory);
- hiperosebni komunikacijski model (Hyperpersonal Communication Model);
- problem neuskladenosti komunikacijskih norm komunikatorjev;
- medosebni konflikti v RPK;
- nestrpnost v (anonimni) RPK;
- seksizem v RPK;
- interaktivnost in interpasivnost;
- značilnosti formiranja družbenih interakcij v RPK, elektronski zmenki;
- splet 2.0;
- hibridni in socialni mediji.

Temeljna literatura in viri:

- Burnett, R., Marshall, D. P. (2003): *Web Theory; An Introduction*, London in New York, Routledge, Taylor & Francis Group.
- Crystal, D. (2001): *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Herring, S. C. (2001): *Gender and Power in Online Communication*, Center for Social Informatic working Papers. URL: <http://www.slis.indiana.edu/csi/WP/WP01-05B.html>
- Herring, S. C. (2001): „Computer-mediated discourse“, v: Tannen, D., Schiffirin, D., Hamilton, H. (ur), *The Handbook of Discourse Analysis*, Oxford: Blackwell, 612-634. (URL: <http://www.slis.indiana.edu/faculty/herring>)
- Jones, S. G. (1997): *Virtual Culture; Identity & Communication in Cybersociety*. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications.
- Jones, S. G. (1998): *Cybersociety 2.0.; Revisiting Computer-Mediated Communication and Community*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Manovich, L (2001): *The Language of the New Media*, MIT Press.
- Manovich, L. (2008): *Software takes command*, Softbook, URL: www.softwarystudies.com/softbook.
- Praprotnik, T. (2003): *Skupnost, identiteta in komunikacija v virtualnih skupnostih*. Zbirka Documenta. Ljubljana: ISH.
- Praprotnik, T. (2003): „Seksizem v računalniško posredovani komunikaciji“, *Družboslovne razprave*, letnik 19, številka 44: 143-165.
- Praprotnik, T. (2003): „Pragmatični vidiki žaljive komunikacije v računalniško posredovani komunikaciji: multipla perspektiva“, *Teorija in praksa*, letnik 40, številka 3, str. 514- 539.
- Praprotnik, T. (2005): „Ljubezen na prvi klik: značilnosti formiranja odnosov on-line“, *Časopis za kritiko znanosti*, let. 33, št. 221: 289-328.
- Praprotnik, T. (2007): „Karakteristike formiranja socialnih interakcija u kompjutorski posredovanoj komunikaciji“, *Druš. istraž. (Zagreb)*, 2007, god. 16, br. 1/2=87/88, str. 251-268.
- Rheingold, H. (1993), *The Virtual Community; Homesteading on the Electronic Frontier*. New York: William Patrick Book, Harper Collins.
- Škiljan, D. (1999): *Javni jezik*, Ljubljana, Studia humanitatis, Ljubljana.
- Turkle, S. (1995): *Life on the screen: Identity in the age of the Internet*. New York: Simon & Schuster.
- Verschueren, J. (2000): *Razumeti pragmatiko*. Ljubljana: Založba cf*.

Cilji in kompetence:

Študenti in študentke uporabljajo konceptualna orodja v analizi gradiv. Pridobljeno znanje uporabljajo za to, da preučujejo razlike med vrstami RPK in ugotavljajo, kje in zakaj prihaja do spremenjene komunikacijske dinamike. Pridobljeno znanje in veščine uporabljajo na drugih področjih raziskovanja sodobnih družb (v antropoloških, socioloških in kulturoloških raziskavah).

S tako pridobljenim znanjem bodo lahko kritično analizirali in reflektirali različne tipe novih medijev, s katerimi prihajajo v stik v svojem poklicnem življenju; hkrati bodo lahko oblikovali kritične sodbe o pavšalnih razlagah vloge, ki naj bi jo imela računalniško posredovana komunikacija v sodobnih družbah.

Navedemo lahko še nekaj splošnejših kompetenc:

- kompetenca pisanja kompleksnih humanističnih interdisciplinarnih analitičnih ter znanstvenih besedil o medijih, kompetenca pisanja deskriptivnih in kritičnih besedil o medijih;
- kompetence svetovanja z vidika analize aktualnih rab komunikacijskih tehnologij in medijev ter njihovih razvojnih družbenih in ekonomskih potencialov.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

Študent/-ka razume vlogo tehnološke osnove za računalniško posredovano komunikacijo v kontekstu vsakdanjega življenja, vpliv novih komunikacijskih tehnologij na vsakdanje življenje in vpliv le-tega na komunikacijske tehnologije. Razume pomen vprašanja o identiteti v (anonimni) RPK in vlogo, ki jo ima virtualnost v širši mreži intersubjektivnih procesov. Študent se seznani z načini, kako posamezniki v virtualnem okolju interneta komunicirajo in kako tovrstno komuniciranje vpliva na jezik in jezikovno rabo. Zmožen je kritičnega ovrednotenja vpliva tehnologije na razvoj komunikacijskih in medosebnih procesov in prepozna tehnološke značilnosti, ki vplivajo na komunikacijske sloge. Hkrati razume vlogo dejavnega posameznika, ki s svojimi načrtnimi dejanji vzpostavlja komunikacijske odnose znotraj RPK (kritika tehnološkega determinizma). Razume, da so komunikacijske prakse v RPK odraz nekaterih kontekstualnih dejavnikov (ozadja, potrebe, pričakovanja in stališča uporabnikov RPK).

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ZGODOVINSKA ANTROPOLOGIJA LIKOVNEGA

Koda predmeta:

MI12

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilec predmeta:

Red. prof. dr. Jure Mikuž

Izvajalec predmeta:

Red. prof. dr. Jure Mikuž

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitvijo.

Vsebina predmeta:

Predmet bo seznanil slušatelje s problematiko zgodovinske antropologije likovnega. V okviru sodobnih epistemoloških prijemov, kakršne razvijajo antropološke in kulturološke smeri danes po svetu, bo obravnaval področja likovnih in vizualnih praks, ki razkrivajo predstavnost svet določenega časa, etnične ali družbene skupine ali prostora. Predstavljal bo različne upodobitvene načine in njihovo vpetost v najširše antropološke kontekste. Za razliko od tradicionalne umetnostne zgodovine se študentje ne bodo posvečali toliko vprašanjem umetnostnega razvoja, ampak bodo raziskovali s pomočjo novejših zgodovine, sociologije, filozofije, psihologije, psihoanalize, politične, verske in pravne zgodovine, naravoslovnih znanosti, feminističnih študij in študij spolov. Ob tem bodo razvijali konstruktivni dialog in kritičen odnos do tradicionalnih umetnostnozgodovinskih metodoloških pristopov, kot so slogovna analiza, ikonografija, socialna zgodovina umetnosti in drugi, ter upoštevali njihovo lastno genezo, kakršno dokazujejo študije, ki temeljijo na novejši ikonografiji v ZDA, novi socialni zgodovini umetnosti v Veliki Britaniji, v poststrukturalistični in dekonstruktivistični obravnavi likovne tvornosti v Franciji ali v antropologiji podobe, kakršno razvija Hans Belting. Vzpostavljane odnosa do tradicionalnih, več kot stoletje nosilnih usmeritev umetnostnozgodovinske stroke se kaže že vsaj dve desetletji kot glavni pogoj za ideološko razbremenjevanje in širjenje sodobnih pristopov, saj veliko raziskav, ki temeljijo na slogovnih primerjavah, krščanski ikonografiji, nacionalni ali geografsko opredeljeni umetnostni zgodovini ipd., pogosto izpričuje namerno zavajanje, zamlčanje, enosmerne nadinterpretacije, ideološko tendencioznost ali moralizirajočo zavrtost raziskovalcev. Tovrstna potlačevanja je mogoče najbolje analizirati, razložiti in razkriti s pomočjo sodobnih

širokih pristopov, ki se z enako resnostjo posvečajo tako največjim spomenikom svetovne likovne tvornosti, ki so večplastni in predstavljajo v dediščini humanizma največje duhovne in estetske dosežke, kakor najskromnejšim izdelkom, ki so na videz neproblemški, v resnici pa – če uspemo razčleniti in osvetliti njihovo umeščenost v širši kontekst – prav tako razkrivajo svojo materialno pričevalnost in širše simbolne kode. Prav na razbiranju teh in na preučevanju načinov njihovega sporočanja temeljijo številni današnji pristopi k vizualnemu

Temeljna literatura in viri:

George KUBLER, *The Shape of Time*, London 1962;

Hubert DAMISCH, *Théorie du nuage: pour une histoire de la peinture*, Paris 1971;

Louis MARIN, *Détruire la peinture*, Paris 1977;

David FREEDBERG, *The Power of Images: Studies in the History and Theory of Response*, Chicago, Ill., London 1989;

razstavniki katalog *High and Low: Modern Art and Popular Culture*, New York 1990;

Georges DIDI-HUBERMAN, *Devant l'image: question posée aux fins d'une histoire de l'art*, Paris 1990;

Hans BELTING, *Bild und Kult: eine Geschichte des Bildes vor dem Zeitalter der Kunst*, München 1990;

Moshe BARASCH, *Icon: Studies in the History of an Idea*, New York, London 1992;

Daniel ARASSE, *Le détail: pour une histoire rapprochée de la peinture*, Paris 1992;

Hans BELTING, *Bild- Anthropologie: Entwürfe für eine Bildwissenschaft*, München 2001, slov. prev. *Antropologija podobe*, Ljubljana 2004.

Cilji in kompetence:

V okviru modula bodo študenti dosegli naslednje cilje in pridobili predmetno specifične kompetence z naslednjih študijskih področij:

- zgodovinska antropologija;
- zgodovinska antropologija likovnega;
- osnovni umetnostnozgodovinski pristopi: atribuiranje;
- osnovni umetnostnozgodovinski pristopi: slogovna in strukturalna analiza;
- osnovni umetnostnozgodovinski pristopi: ikonografija;
- osnovni umetnostnozgodovinski pristopi: kulturna, idejna in duhovna zgodovina;
- umetnostnozgodovinska hermenevtika;
- kontekstualni pristopi;
- recepcijska estetika;
- semiotika in strukturalizem;
- psihologija, psihobiografija in psihoanaliza;
- socialna zgodovina;
- feminizem;
- teorija kultne podobe;
- teorija umetniške podobe.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- razumevanje temeljnih pojmov podobe;
- sposobnost razbiranja povezav med likovno umetnostjo in drugimi področji človekovega materialnega in duhovnega delovanja;
- sposobnost razumevanja vloge in pomena vizualnega za moderni svet;
- sposobnost razumevanja konteksta vizualnega, njegovih družbenih in kulturnih razsežnosti;
- sposobnost refleksije metodoloških pristopov tradicionalnega in zgodovinsko antropološkega preučevanja podobe.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).

ZGODOVINA FEMINIZMA

Koda predmeta:

MI13

Vrsta predmeta:

Izbirni predmet

Študijski program in stopnja:

Humanistične znanosti, 2. stopnja

Letnik in semester:

2. letnik, 3. semester

Predavanja in vaje predmeta:

20 + 20

Kreditne točke:

5

Nosilka predmeta:

Doc. dr. Jelena Petrović

Izvajalka predmeta:

Doc. dr. Jelena Petrović

Jezik predavanj:

slovenski, angleški jezik

Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:

Aktivna udeležba pri predmetu (literatura in diskusija). Opravljena raziskovalna seminarska naloga s predstavitevjo.

Vsebina predmeta:

Predmet je osredotočen na raziskovanje, analizo in razumevanje družbene in kulturne vloge žensk v zgodovini v raznih poljih njihovega javnega angažiranja. Zaobjema naslednje tematske sklope in vprašanja:

- pregled najpomembnejših ženskih organizacij, društev in gibanj (vpogled v znanstvena, arhivska in medijska gradiva) v prvi polovici 20 stoletja;
- žensko vprašanje skozi različne oblike delovanja: meščanskega feminizma, ženskega proletariata in pro-patriarhalnega ženskega druženja;
- mapiranje družbenih in kulturnih konstruktov spolov in uvajanje obvezne kategorije spola v proučevanje zgodovine – v širšem (geografskem) kontekstu;
- pozicioniranje žensk kot zgodovinskih subjektov skozi emancipacijske procese prvega vala feminizma, zlasti v ustvarjanju politične, družbene in kulturne zgodovine v jugoslovanskem prostoru;
- razlogi in postopki marginalizacije, izključevanja in cenzure ženskih diskurzov iz dominantnih zavajajočih univerzalnih naracij;
- metodologija raziskovanja spolov znotraj zgodovinskih tekstov;
- teoretični koncepti, ključni pojmi in perspektive historiografizacije žensk.

Temeljna literatura in viri:

Benstok, S. (2005): Ženske s levega brega, Založba Škuc, Ljubljana.

Bock, G. (2004): Ženske v evropski zgodovini: Od srednjega veka do danes, *Cf, Ljubljana.

- Chalpec Djordjević, J. (1935): Studije i eseji o feminizmu, Život i rad, Beograd.
- Leskošek, V. (2002): Zavrtnjena tradicija: ženske in ženskost v slovenski zgodovini od 1890 do 1940, Ljubljana: Založba/*cf.
- Perrot, M. (2006): Mon histoire des femmes, Éditions du Seuil, Paris.
- Passerini, L. (2008): Ustna zgodovina, spol in utopija, Studia Humanitatis, Ljubljana.
- Passerini, L. (1999): Europe in Love. Love in Europe, New York: New York University Press.
- Riley, D. (1989): "Am I That Name?" Feminism and the Category of "Women" in History. Univ. of Minnesota Press.
- Sklevicky, L. (1996): Konji, žene, ratovi, Ženska infoteka, Zagreb.
- Slapšak, S. (2001): Ženske ikone XX veka, Biblioteka XX vek, Beograd.
- Wallach, S. J. (ur) (1996): Feminism and History. Oxford Univ. Press.
- Wallach, S. J. (2003): Rod i politika povijesti, Ženska infoteka, Zagreb.

Cilji in kompetence:

- sposobnost kritične analize in obravnave zgodovine žensk znotraj različnih tradicionalno zasnovanih znanstvenih disciplin;
- razvoj policentričnega, interdisciplinarnega, komparativnega znanja, ki subvertira določene okvire dominantnih naracij in se izpisuje iz njenih kanonskih in nacionalnih opredeljenih struktur moči;
- spoznavanje temeljnih teoretičnih in metodoloških konceptov, raziskovanje in analiza kulturne in družbene zgodovine žensk;
- usvojitvev aparata za reflektivno branje, razmišljanje, razumevanje in pisanje znanstvenih tekstov.

Predvideni študijski rezultati, znanje in razumevanje:

- zmožnost aplikacije pojmov in konceptov, ki določajo teoretsko zasnovano predmeta;
- raziskovati politične in kulturno-zgodovinske paradigme feminističnih diskurzov in dejanj;
- sposobnost vključevanja v skupinske debate in javnega posredovanja svojih znanj;
- sposobnost interpretiranja pojmov in konceptov feministične zgodovine v sodobni kulturi, medijih, in javnem govoru;
- sposobnost pisanja seminarskih nalog, znanstvenih člankov in drugih znanstvenih besedil.

Metode poučevanja in učenja:

Predavanja, interaktivno učenje, seminarji, razprave, analiza besedil, delo v skupinah in individualno delo.

Načini ocenjevanja in delež:

opravljena seminarska naloga (80%) in ustni izpit (20%).